

Forskningsrapport:

Informasjon og økonomiske insentiv i ny uføretrygd*

Andreas R. Kostøl[†]

Andreas S. Myhre[‡]

13. Juni 2020

Kort sammendrag

Dette prosjektet tallfester effekten av endringer i finansielle insentiv for uføretrygdedes arbeidstilbud. Vi finner at ti prosent lavere avkortning av trygd mot arbeidsinntekt øker uføres arbeidsinnsats med ca. tre prosent. Vi viser deretter at denne effekten ble dempet av at uføre manglet informasjon om endringene i avkortningsregler: Et informasjonsbrev fra juni 2015 førte til en sterkere respons til endringene i avkortningsreglene i ny uføretrygd. Våre funn viser at informasjonstiltak kan gjøre trygdereformer mer effektive.

*Prosjektet er finansiert med FoU-midler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Vi vil takke en rekke personer som har bidratt til prosjektet. Dette inkluderer Esteban Aucejjo, Richard Blundell, Simon Bensusen, Erlend Eide Bø, Sigurd Galaasen, Francois Gerard, Jonas Hjort, Hans Hvide, Damon Jones, Edwin Leuven, Magne Mogstad, Jan Nimczik, Dan Silverman, Ola Vestad og Andrea Weber. Vi takker også for nyttige innspill fra deltakere på seminar ved Berlin Workshop for Young Economists, Universitetet i Oslo og NAV. Vi vil også takke for svært god samarbeidsvilje hos NAV, og særlig hjelp og bistand fra Niels Wulfsberg.

[†]Department of Economics, Arizona State University; Statistisk sentralbyrå; Universitetet i Oslo, Økonomisk Institutt; IZA. Epost: andreas.kostol@asu.edu

[‡]Universitetet i Oslo, Økonomisk Institutt; Statistisk sentralbyrå; NAV. Epost: Andreas.Myhre@nav.no

Langt sammendrag

I 2015 ble «ny uføretrygd» innført i Norge. Bakgrunnen for reformen var at andelen uføre av alle i yrkesaktiv alder har blitt mangedoblet siden uføretrygden ble innlemmet i Folketrygden i 1967. Per september 2019 var det registrert 348 800 mottakere av uføretrygd, nesten like mange innbyggere som i Stavanger og Bergen til sammen. Sentralt i den nye uføretrygden i Norge var at det skulle lønne seg å jobbe. Ved å dempe den kraftige avkortningen av uføretrygd når arbeidsinntekten overstiger fribeløpet skulle veksten i antallet uføretrygdede temmes. Mange hevdet at lavere avkortning ville fremme arbeidsdeltakelse, samtidig som det kan få flere helt tilbake i arbeid og ut av trygdetilværelsen. Andre hevdet at mottakere av uføretrygd ikke ville jobbe mer på grunn av et klart skille mellom arbeidsfør- og uførhet.

I den første delen av dette prosjektet studerer vi økonomiske insentiv i ny uføretrygd. En forståelse av hvordan uføre responderer til avkortningsreglene i ny uføretrygd er viktig for både NAV og Skatteetaten, da høyere arbeidsinntekt ikke bare reduserer trygdeutbetalinger men også øker skatteinntektene. Denne studien tallfester hvor tøyelig arbeidstilbudet til uføre er ved å utnytte at personer som ble innvilget uføretrygd på forskjellige tidspunkt hadde ulik friinntekt for en begrenset periode. Frem til 2018 kunne en person som fikk innvilget uføretrygd rett før nyttår i 2015 jobbe omlag 50 prosent mer uten at trygden ble redusert enn en person som fikk innvilget uføretrygd en uke senere. Vi finner at responsen til den høyere friinntekten for uføre med innvilgelse rett før reformen er relativt høy. Ti prosent lavere avkortning av trygd mot arbeidsinntekt øker uføres arbeidsinnsats med omlag tre prosent. Samlet sett tyder resultatene våre på at ny uføretrygd reduserte arbeidsinnsatsen blant flere som allerede jobbet, ettersom alle fikk en lavere friinntekt i forhold til før reformen. På den andre siden har endringene trolig også bidratt til at flere prøvde sin arbeidsevne, ettersom summen av uføretrygd og arbeidsinntekt alltid vil være høyere enn bare uføretrygden i ny uføretrygd, i motsetning til det tidligere regelverket.

I den andre delen studerer vi betydningen av informasjon om økonomiske insentiv i ny uføretrygd. Hvordan informasjon påvirker valg er avgjørende for å forstå hvordan ny uføretrygd påvirker arbeidsinnsatsen til uføre på kort og lang sikt, og kan hjelpe myndigheter med å tilrettelegge informasjonstiltak slik at reformer virker raskere og i større grad etter sin hensikt. Å tallfeste betydningen av informasjon er imidlertid vanskelig på grunn av mangel på data om informasjonstilgang og fordi personer med høy arbeidsvilje ofte vet mer om avkastningen ved å jobbe. Vi studerer et innovativt informasjonstiltak i NAV som baserte seg på månedlige data fra «a-ordningen», og sendte ut informasjonsbrev til personer som lå an til å tjene over friinntekten i juni 2015. Siden friinntekten er basert på årlig arbeidsinntekt for hele 2015, og månedlig arbeidsinntekt ofte fluktuerte fra måned til måned, skaper dette informasjonseksperimentet tilfeldig variasjon i hvem som fikk tilsendt brev. Brevet informerte personer om i) nivået på friinntekten, ii) hvordan endringer i arbeidsinntekt kan rapporteres til NAV, og iii) og at det lønner seg å jobbe. Ved å bruke nyinnhentede data fra NAV på personnivå, kan vi tallfeste effekten brevet hadde på arbeidstilbud for de som tilfeldigvis lå rett over og under grensen for den fremskrevne arbeidsinntekten som NAV brukte til å sende ut brev. Vi finner at personer responderer på informasjonsbrevet, og responsen tyder på at mange enten undervurderte, eller ikke var klar over endringene i avkortningsreglene i ny uføretrygd. Våre beregninger antyder at informasjon trolig er hovedforklaringen til at en rekke studier finner liten, om noen effekt av økonomiske insentiv.

Innhold

1	Introduksjon	4
2	Bakgrunn	5
2.1	Uføretrygd i Norge	5
2.2	Reformen i 2015	6
2.2.1	Informasjonstiltakene fra NAV	8
3	Datamateriale	9
3.1	Datakilder	9
3.2	Utvalg	10
3.3	Utfallsvariabler	10
4	Prosjektene	11
4.1	Effekten av økonomiske insentiv i ny uføretrygd	11
4.1.1	Eksisterende litteratur	12
4.1.2	Metode og utvalg	12
4.1.3	Resultat	13
4.2	Betydningen av informasjon om økonomiske insentiv	18
4.2.1	Eksisterende litteratur	19
4.2.2	Metode og utvalg	20
4.2.3	Resultat	21
5	Diskusjon	27

1 Introduksjon

I 2015 ble «ny uføretrygd» innført i Norge. En viktig bakgrunn for reformen var at andelen uføre av alle i yrkesaktiv alder har blitt mangedoblet siden uføretrygden ble innlemmet i Folketrygden i 1967. Per september 2019 var det registrert 348 800 mottakere av uføretrygd, nesten like mange innbyggere som i Stavanger og Bergen til sammen (NAV Statistikknotat). Denne utviklingen er ikke unik for Norge, og tilsvarende vekst observeres i mange andre vestlige land (se f.eks. OECD, 2010). Uføretrygd er dermed ikke bare viktig for offentlige finanser, men berører direkte en betydelig del av befolkningen.

For å temme veksten i utgifter har flere vestlige land endret trygdesystemet slik at uføretrygdede kan beholde deler av uføretrygden hvis de gjenopptar inntektsgivende arbeid. Pådrivere for slike tiltak hevder at dette vil bidra til å fremme arbeidsdeltakelsen blant uføre, samtidig som det kan få flere helt tilbake i arbeid og ut av trygdetilværelsen. Dette vil videre kunne øke uførepensjonisters disponible inntekt og redusere utgiftene til folketrygden. Et av hovedelementene i ny uføretrygd var nettopp å dempe den kraftige avkortningen av uføretrygd når arbeidsinntekten overstiger fribeløpet. Dette skulle bidra til å øke arbeidsinnsatsen. Samtidig ble friinntekten gradvis redusert til 40 prosent av nivået før reformen, noe som isolert sett kan bidra til å redusere arbeidstilbudet. Samlet sett er det ikke opplagt hvilken effekt de nye reglene hadde på arbeidstilbudet, eller om det i hele tatt var tilstrekkelig etterspørsel etter arbeidskraft i 2015 til å absorbere uføretrygdedes ønske om å jobbe mer.¹

Effekten av ny uføretrygd på arbeidstilbud vil også avhenge av to andre faktorer. Den ene er i hvilken grad de nye reglene ble forstått. Særlig før innføringen av ny uføretrygd var avkortningsreglene for uføretrygd svært kompliserte. Husholdningens disponible inntekt kunne falle brått hvis arbeidsinntekten oversteg fribeløpet. Dette nivået var bestemt av uføregraden. På toppen av denne «inntektsklippen» var inntektsskatt avhengig av både nivået på trygdeutbetalingen og selve uføregraden. Effekten av ny uføretrygd vil dermed avhenge av i hvilken grad uføre fikk med seg hvordan de ble berørt av reformen. Den andre faktoren som kan begrense effekten er mangel på fleksibilitet i arbeidsmarkedet – eller såkalt arbeidsmarkedsfriksjon. Dette kan være at bedrifter kun tilbyr deltids eller heltidskontrakter, og at å tilpasse arbeidstilbudet ikke er mulig gitt bedriftens rammer. Videre vil en person måtte bytte arbeidsgiver for å tilpasse seg de nye reglene, men bare det å søke etter ny jobb kan være kostbart nok til at det ikke er verdt forsøket.

Dette prosjektet består av to deler. Målet med prosjektets første del er å forstå betydningen av de økonomiske insentivene i ny uføretrygd. En forståelse av dette er viktig for å forstå ny uføretrygd, men også mer generelt for å lære om hvordan trygdesystemet kan forbedres. Å tallfeste effekten av en reform er imidlertid utfordrende, særlig da ny uføretrygd ble innført på samme tid som norsk økonomi sto overfor et makroøkonomisk taktskifte. I overgangen mellom 2014 og 2015 sto arbeidsmarkedet overfor fallende etterspørsel etter arbeidskraft og en vridning bort fra olje og ny teknologi. I tillegg til variasjonen i tid, er det naturlig å tenke seg at avkastningen av å jobbe også avhenger av ulike individuelle kjennetegn som helse, utdanning og evner generelt. Vi adresserer disse utfordringene ved å utnytte at personer som ble innvilget uføretrygd på forskjellige tidspunkt fikk ulik friinntekt for en begrenset periode. Frem til 2018 kunne en person som

¹Dette prosjektet handler ikke om etterspørsel etter arbeidskraft. Men bakgrunnen for prosjektet er et betydelig fall i oljeprisen i 2014, og en økende arbeidsledighet i det første par årene etter ny uføretrygd ble innført. Dette er en annen åpenbart faktor som vil kunne begrense effekten av reformen.

fikk uføretrygd innvilget rett før nyttår i 2015 jobbe ca. 50 prosent mer uten at trygden ble redusert enn en person som fikk innvilget uføretrygd en uke senere. Dermed kan vi isolere effekten av økonomiske incentiv på arbeidstilbud. Videre bruker vi økonomisk teori som tilsier at fordelingen av arbeidsinntekt skal være konsentrert rundt knekkpunkt i budsjettbetingelser for å beregne hvor elastisk (eller tøyeelig) arbeidstilbudet er med hensyn på avkorting av uføretrygd.

I prosjektets andre del prøver vi å forstå hvordan informasjon om økonomiske incentiv påvirker arbeidstilbudet. I den grad personer ikke er fullt informert om avkortningsregler, tilsier økonomisk teori at informasjon vil gjøre arbeidstilbudet mer sensitivt til økonomiske incentiv. En hovedutfordring er imidlertid at det er vanskelig å observere den enkelte persons tilgang til informasjon. En annen utfordring er at personer som er motivert for å jobbe ofte har bedre kunnskap om økonomiske incentiv. Dette innebærer at selv om man kunne observere hvem som hadde og ikke hadde tilgang til informasjon, vil en enkel sammenligning av deres arbeidstilbud reflektere både betydningen av informasjon og faktorer som påvirket en persons motivasjon for å jobbe. Vi takler disse to utfordringene ved å bruke et innovativt informasjonstiltak som ble gjennomført av NAV i juni 2015. Dette tiltaket baserte seg på månedlige data fra «a-ordningen», der NAV sendte ut informasjonsbrev til personer som lå an til å tjene over friinntekten basert på arbeidsinntekten mellom januar og mai. Brevet informerte personer om i) nivået på friinntekten, ii) hvordan endringer i arbeidsinntekt kan rapporteres til NAV, og iii) og at det lønner seg å jobbe. Siden friinntekten er basert på årlig arbeidsinntekt for hele 2015, og månedlig arbeidsinntekt ofte fluktuerer fra måned til måned, skaper dette informasjonseksperimentet tilfeldig variasjon i hvem som fikk tilsendt brev. I kombinasjon med nyinnhentede data fra NAV som viser hvem som fikk og ikke fikk informasjonsbrevet i posten, kan vi tallfeste effekten denne informasjonen hadde på arbeidstilbud for de som tilfeldigvis lå rett over- og de som lå rett under den fremskrevne arbeidsinntekten som NAV brukte for å bestemme hvem som skulle få informasjonsbrevet.

Resten av denne rapporten er strukturert som følger: I neste del beskriver vi bakgrunnen for ny uføretrygd og informasjonstiltakene som NAV gjennomførte i forkant av reformen. I del 3 diskuterer vi datamaterialet og variabler som brukes i den kvantitative analysene. I del 4 beskriver vi våre resultater, og presenterer en mer detaljert gjennomgang av empirisk metode og datautvalg. I del 5 diskuterer vi politikimplikasjoner, og vi konkluderer i siste del.

2 Bakgrunn

I denne seksjonen vil vi gjennomgå sentral bakgrunnsinformasjon om uføretrygd i Norge relevant for prosjektet. Vi vil beskrive de viktigste endringene av uførereformen i 2015, og spesielt hvordan dette påvirket incentivene til å arbeide. Deretter vil vi gjennomgå informasjonstiltakene som ble iverksatt av NAV, og gjennomgå sentrale implikasjoner av brukerundersøkelser som ble utført av NAV i forbindelse med uførereformen.

2.1 Uføretrygd i Norge

Uføretrygd i Norge er en varig ytelse som skal erstatte tapt inntektsevne på grunn av varig sykdom eller skade, og ble innlemmet i folketrygden i 1967. Per september 2019 var det registrert 348 800 mottakere

av uføretrygd, tilsvarende omtrent 10.2 prosent av den arbeidsføre befolkningen 18-66 år. Av disse mottok rundt 83 % full ytelse, mens de resterende 17 % mottok en gradert ytelse basert på restarbeidsevne (NAV statistikknotat). Samlede utgifter til uføretrygd var i 2016 på omtrent 80 milliarder kroner, eller omtrent tre prosent av fastlands-BNP. Uføretrygd er dermed den nest største utgiften i folketrygden etter alderspensjon NAV (2018). For å kunne søke uføretrygd må man være 18-66 år og arbeidsevnen nedsatt med minst 50 % som hovedregel.² Nivået på uføretrygden vil avhenge av inntekten før arbeidsevnen ble nedsatt samt restarbeidsevnen om man kvalifiserer for gradert ytelse. Som hovedregel er kompensasjonsgraden på 66 %, altså vil man få erstattet rundt to tredjedeler av inntekten før man ble syk. Om man ikke har hatt inntekt før sykdomtidspunktet er man likevel sikret en minsteytelse. Ved siden av uføretrygden har man lov til å engasjere seg i noe arbeid dersom helsen tillater det. Avhengig av størrelsen på arbeidsinntekten ved siden av uføretrygden kan utbetalt trygd bli avkortet. Reglene for avkortning av uføretrygd mot arbeidsinntekt, og også enkelte andre forhold i forbindelse med uføretrygdedes insentiver til å arbeide ble endret i forbindelse med innføringen av ny uføretrygd i 2015. Vi vil beskrive de viktigste endringene i neste del.

2.2 Reformen i 2015

Uførereformen i 2015 skulle gjøre det enklere å kombinere arbeid og trygd, og medførte en rekke endringer i regelverket. Kravene for å kunne søke uføretrygd ble ikke endret. Uføretrygd ble etter reformen skattlagt som arbeidsinntekt, der uføretrygd ble skattlagt som pensjon og med en lavere skattesats tidligere. For å kompensere for skatteøkningen økte brutto uføretrygd slik at de fleste fikk omtrent samme netto utbetalt trygd som tidligere. På denne måten ble den disponible inntekten for de fleste husholdningene omlag uendret når hver enkelt mottaker som ble overført til ny uføretrygd.³

En annen viktig endring var reglene for avkortning av uføretrygd mot arbeidsinntekt. Både før og etter reformen baseres avkortning av uføretrygd på årlig arbeidsinntekt. For uføretrygdede som ble konvertert fra uførepensjon til ny uføretrygd ble inntektsgrensen, eller fribeløpet i første omgang redusert fra folketrygdens grunnbeløp (ca. 93,000 kr i 2016) til 60,000 kr. Om man fikk innvilget uføretrygd etter reformen, altså 1. januar 2015 eller senere ble fribeløpet satt til 0.4 ganger grunnbeløpet (ca. 37,000 kr i 2016).⁴ For arbeidsinntekt over fribeløpet blir nå uføretrygden avkortet med en rate på ca. 66 øre per krone i arbeidsinntekt avhengig av kompensasjonsgraden, men kun den delen av arbeidsinntekten som er over fribeløpet. Inntektskatt kommer i tillegg, slik at marginalsatt på arbeidsinntekt øker fra omlag 35 til 78 prosent.⁵ Summen av uføretrygd og arbeidsinntekt vil fortsatt være høyere enn uføretrygden alene, og det vil dermed lønne seg å jobbe mer. Dette var en viktig endring i forhold til reglene før reformen. Før 2015 ble uføregraden redusert når en person jobbet mer enn friinntekten, som medførte at utbetalt uføretrygd ble redusert betydelig, og førte ofte til en dramatisk reduksjon i disponibel inntekt. For uføre med innvilget trygd før 2004 ble imidlertid kun den delen av arbeidsinntekten som var over fribeløpet tatt med i beregningen, mens med innvilgelse i 2004 eller

²For uføre som mottar Arbeidsavklaringspenger (AAP) på søknadstidspunktet er det tilstrekkelig at arbeidsevnen er nedsatt med 40 %. Om uførheten skyldes yrkesskade er det tilstrekkelig at arbeidsevnen er nedsatt med 30 %.

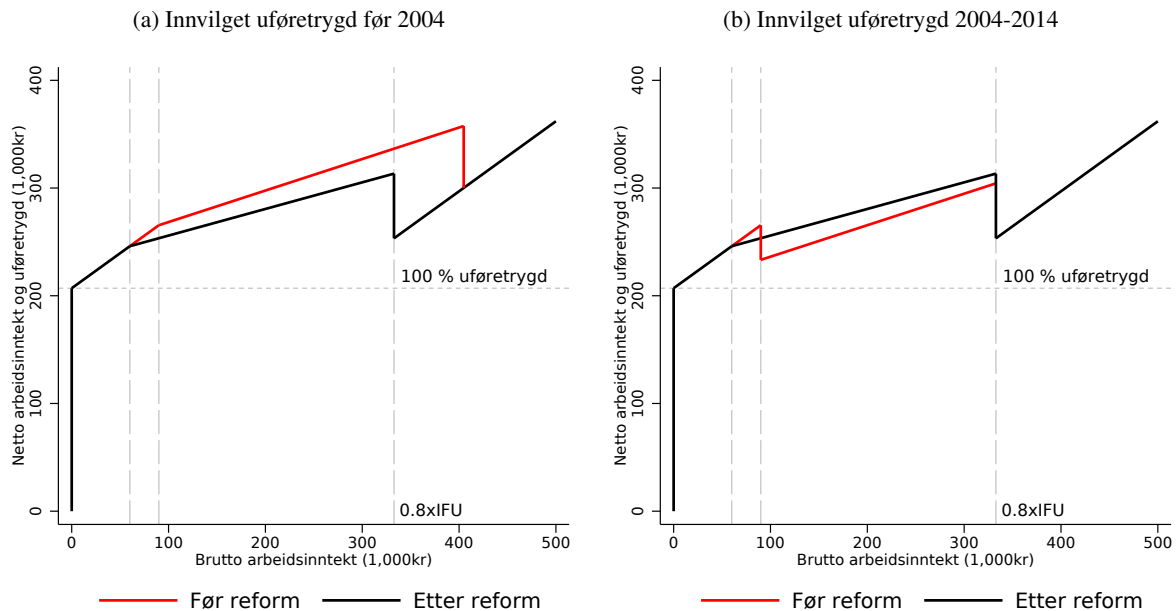
³For nye mottakere av uføretrygd, altså uføre som fikk innvilget trygd i 2015 eller senere ble størrelsen på uføretrygden beregnet ut fra inntekten de siste fem årene før arbeidsevnen ble redusert. Tidligere ble uføretrygd beregnet på samme måte som alderspensjon.

⁴Fra 2019 vil uføretrygdede med 100 % uføregrad ha fribeløp på 0.4 ganger grunnbeløpet uavhengig av innvilgelsestidspunkt. Om man har fått innvilget tiltaket «Varig tilrettelagt arbeid» vil fribeløpet være på en ganger grunnbeløpet.

⁵Med marginal inntektskatt på 35 prosent blir «total» skatt på arbeidsinntekt $0.35 + (1 - 0.35) * 0.66 = 78\%$ over inntektsgrensen.

senere ble hele arbeidsinntekten tatt med i beregningen i reduksjonen av uføregraden.⁶ Vi illustrer forholdet mellom arbeidsinntekt og uføretrygd for uføretrygdde som fikk innvilget uføretrygd før 1. januar 2015 før og etter uførereformen i figur 1.

Figur 1: Budsjettbetingelser

Figur 1 viser budsjettbetingelsen til en representativ 100 % uføretrygdet med henholdsvis innvilget trygd før 2004 (venstre figur) og innvilget trygd mellom 2004–2014 (høyre figur). Ved innføringen av uførereformen utgjorde omlag halvparten av alle uføre hver av disse gruppene. Vi bruker gjennomsnittsverdier på utbetalt uføretrygd og inntekt før arbeidsevnen ble nedsatt for å definere en representativ 100 % uføretrygdet. I begge figurer indikerer den første vertikale grå linjen (fra venstre) inntektsgrensen på 60,000 kr etter uførereformen. Den andre vertikale grå linjen indikerer inntektsgrensen før reformen på folketrygdens grunnbeløp, tilsvarende ca. 93,000 kr i 2016. Den tredje grå vertikale linjen indikerer høyeste arbeidsinntekt for utbetaling av uføretrygd tilsvarende 80 % av «inntekt før uførhet», altså inntekten før arbeidsevnen ble redusert. Den horisontale grå linjen illustrerer nivået på full utbetalt uføretrygd etter skatt, altså uføretrygden man får utbetalt før eventuell avkortning mot arbeidsinntekt. En representativ uføretrygdet med full uføregrad fikk omtrent 206,000 kr i uføretrygd etter skatt i 2016. Figur 1 illustrerer at netto disponibel inntekt øker med ca. 65 øre per arbeidskrone under inntektsgrensen, tilsvarende netto arbeidsinntekt etter inntektskatt og omlag 22 øre per arbeidskrone over inntektsgrensen, ettersom uføretrygden blir avkortet med ca. 66 øre per arbeidskrone. Siden brutto uføretrygd ble økt for å kompensere for skatteøkningen ble avkortningsraten litt høyere i ny uføretrygd. Helningen på den sorte linjen for ny uføretrygd er derfor litt flattere enn de røde.

En annen sentral endring i overgangen til ny uføretrygd er at man beholder en permanent uføregrad, og

⁶Se forskrift F18.09.2001 nr. 1083 for uføre med innvilgelse før 2004.

dermed også permanent rett til uføretrygd.⁷ Før reformen ble istedet selve uføregraden revurdert, noe som kunne føre til en permanent reduksjon eller i verste fall bortfall av uføretrygd. Uførereformen fjernet dermed usikkerhet om fremtidige rettigheter og utbetalinger av uføretrygd. Denne viktige endringen kommer ikke frem i figuren ovenfor som illustrerer avkortning av trygd inneværende år. I ny uføretrygd bortfalt også en ordning på ett års prøvetid der man ikke kunne arbeide det første året etter man ble innvilget uføretrygd.

Implikasjonene for uføres arbeidstilbud vil derfor i stor grad avhenge av restarbeidsevnen, og hvilke avkortningsregler man hadde før reformen basert på innvilgestidspunktet. For arbeidsinntekt under 60,000 kr er insentivene uendret, mens for arbeidsinntekt mellom 60,000 kr grunnbeløpet ble arbeidsinsentivene svekket. For arbeidsinntekt over grunnbeløpet er implikasjonene mer komplekse. Isolert sett ble insentivene til å arbeide inneværende år dårligere for uføre med innvilgelse før 2004, mens insentivene ble bedre for en uføretrygd med innvilgelse i 2004 eller senere. Bortfallet av revurdering av uføregraden skal isolert sett føre til forbedrede insentiver til å arbeide for alle. Tidligere kan dette ha ført til at enkelte har jobbet mindre enn de ellers ville gjort i tilfelle helsen forverres.

2.2.1 Informasjonstiltakene fra NAV

I forbindelse med innføringen av ny uføretrygd iverksatte NAV en rekke informasjonstiltak for å opplyse mottakerne om de nye reglene og forholdene som skulle innføres fra nyttår 2015. På våren 2014 sendte NAV ut et generelt brev på en side til alle mottakere av uføretrygd. Innholdet i brevet opplyste om at ny uføretrygd ville bli innført i januar 2015, uføretrygden skulle bli skattlagt som arbeidsinntekt, men uføretrygden skulle økes for å kompensere for den økte skatten. Samtidig understreket man at det skulle bli enklere å kombinere arbeid og trygd dersom man hadde muligheten til å jobbe. NAV opplyste også om plattformer man kunne oppsøke for å få mer informasjon om de nye reglene for kombinasjon av arbeid og uføretrygd.

På høsten 2014, omtrent to måneder før innføringen av ny uføretrygd sendte NAV ut et nytt informasjonsbrev til alle mottakere. Dette brevet var personlig og inneholdt svært detaljert informasjon om endringene til ny uføretrygd og hva dette innebar for hver enkelt mottaker. Man fikk opplyst eksakt hvor mye uføretrygd man ville motta før skatt per måned. I brevet ble det understreket at uføretrygden ville bli skattlagt som arbeidsinntekt og at man ville beholde uføregraden uavhengig av arbeidsinntekt. Brevet ga videre en detaljert beskrivelse av de nye reglene for kombinasjon av arbeid og trygd, inkludert inntektsgrensen på 60,000 kr i overgangsordningen og den personlige avkortningsraten av uføretrygd for arbeidsinntekt over inntektsgrensen. Man ble igjen opplyst at de nye reglene for kombinasjon av arbeid og trygd ville innebære at det alltid skulle lønne seg å arbeide mer.

Kort tid etter utsendelsen av dette brevet, og omtrent rundt første uken av desember 2014 foretok Opinion en omfattende brukerundersøkelse om uføres kunnskap om de nye reglene og forholdene i ny uføretrygd. Uten hjelp husket kun 27 % å ha mottatt det generelle informasjonsbrevet på våren, mens 39 % husket å ha mottatt det personlige informasjonsbrevet på høsten (med hjelp fra intervjuer der man ble minnet på tittelen på brevene husket henholdsvis 62 % og 78 % og ha mottatt brev vår og høst). Omtrent 85 % av deltakerne i undersøkelsen oppga at de kjente til at ny uføretrygd skulle innføres fra nyttår. Vi har samlet noen av de mest sentrale punktene fra undersøkelsene i tabellen under.

⁷Retten til uføretrygd beholdes i fem år etter at arbeidsinntekten overstiger grensen på 80 % av inntekten før uførhet.

Tabell 1: Brukerundersøkelser om kunnskap om ny uføretrygd

	Enig (helt enig) %	
	Har arbeidsinntekt	Null årsinntekt
«Uføretrygd skattes som arbeidsinntekt»	92 (78)	86 (70)
Det vil alltid lønne seg å jobbe mer	79 (58)	71 (51)
Forstår innhold i personlig informasjonsbrev	55 (18)	55 (20)
Forstår hvordan en selv påvirkes av nye regler	34 (13)	27 (14)
Gjør at jeg kommer til å jobbe mer enn i dag	12 (7)	9 (5)
Antall respondenter	784	884

Notater: Tabellen viser resultater av brukerundersøkelser utført av NAV i perioden 25. november - 11. desember 2014 etter at et personlig informasjonsbrev om reformen var sendt til mottakere av uføretrygd i oktober-november 2014. I tillegg var et generelt informasjonsbrev om reformen sendt til alle i mai-juni 2014.

Tabell 1 viser utvalgte resultater fra undersøkelsen utført av Opinion rundt første uken av desember 2014, altså rundt en måned før innføringen av ny uføretrygd. Vi har valgt å vise resultater separat for de med noe arbeidsinntekt og de uten årsinntekt ettersom informasjonen kan ha hatt forskjellig påvirkning og relevans for disse to gruppene. De fleste virket å ha fått med seg budskapet om at uføretrygd skulle skattes som arbeidsinntekt, og at det alltid skulle lønne seg å jobbe mer, med noe høyere kunnskap blant de med noe arbeidsinntekt. Derimot mente kun 55 %, uavhengig av om man hadde arbeidsinntekt, at det var lett å forstå innholdet i det personlige informasjonsbrevet mottatt på høsten. Undersøkelsen indikerer også at relativt få indikerer å ha forstått hvordan en selv blir påvirket av introduksjonen av ny uføretrygd, nærmere bestemt 34 % av de med noe arbeidsinntekt og 27 % av respondentene uten arbeidsinntekt. Til tross for forståelse om at ny uføretrygd skulle gjøre det enklere og kombinere arbeid og trygd, indikerer kun 12 % av de med arbeidsinntekt at de vil komme til å jobbe mer som følge av regelendringene. Resultatet av undersøkelsene indikerer dermed at en relativt stor andel av mottakere virker å ha relativt store kunnskapshull om de nye forholdene i ny uføretrygd til tross for informasjonsbrevene utsendt av NAV før reformen.

3 Datamateriale

Denne delen beskriver datamaterialet i våre kvantitative analyser som tar i bruk opplysninger hentet fra flere datakilder fra NAV og SSB. Vi vil så gå igjennom utvalget vi bruker i analysene, og deretter forklare utfallsvariabler.

3.1 Datakilder

Data på uføretrygdede fra NAV inneholder data på alle uføretrygdede i Norge og inneholder blant annet informasjon om uføregrad, nivå på uføretrygd og innvilgelsestidspunkt for hver måned i 2015. Vi benytter også data gjort tilgjengelig av NAV i forbindelse med utdelingen av informasjonsbrevet om arbeidsinsentiver i ny uføretrygd som ble sendt ut i juni 2015. Disse dataene inneholder opplysninger for hvert individ om de

mottok informasjonsbrevet fra NAV, og om de rapporterte en forventet arbeidsinntekt til NAV i løpet av året samt nivået på arbeidsinntekten som ble rapportert. Denne rapporteringen kunne i hovedsak skje på to måter - enten gjennom selvbetjeningsløsningen eller ved å ringe inn til et NAV-kontor.⁸ Dataen inneholder også informasjon om arbeidsinntekt for hver person for hver måned i 2015. En viktig egenskap med inntektsdataene er at opplysninger kan ha blitt korrigeret i ettertid - vi kan altså ikke observere hvilken arbeidsinntekt som var rapportert på tidspunktet inntekten gjelder for. For detaljerte opplysninger om arbeidsforhold til hvert individ benytter vi også data fra «a-ordningen». Denne dataen inneholder informasjon om utbetalt lønn, om lønn utbetales på fast basis eller på timesbasis, hvilken bedrift som er tilknyttet arbeidsforholdet, type yrke og antall forventede arbeidstimer per måned. Vi benytter så data fra Statistisk sentralbyrå (SSB) for informasjon om sivilstatus, antall barn og utdanning for hvert individ. Felles for alle datakilder er at de inneholder unike anonymiserte identifikasjonsnumre for hvert individ, som gjør at vi kan koble data fra hver kilde sammen til et datasett som vi bruker i analysene.

3.2 Utvalg

Utvalget i analysene våre tar utgangspunkt i uføretrygdede som mottar trygd i 2015, etter innføringen av ny uføretrygd. Vi begrenser analysen vår til uføretrygdede med 100 % uføregrad. Grunnen til denne avgrensningen er at insentivene til å arbeide er noe annerledes for graderte uføre ettersom inntektsgrensen til denne gruppen er satt basert på restarbeidsevnen til hvert individ. Dette gjør det vanskelig å sammenlikne responser mellom individer i vår setting. I analysene inkluderer vi uføre mellom 18-66 år.

3.3 Utfallsvariabler

I prosjektet bruker vi flere utfallsvariabler for å besvare spørsmålene om uføretrygdede tilpasser seg økonomiske insentiver, og informasjon om insentivene, i ny uføretrygd. Vårt hovedutfall er arbeidsinntekt rapportert av arbeidsgiver. Vi vurderer både arbeidsinntekt på års- og månedsnivå.⁹ Den andre utfallsvariabelen vi vurderer er om uføretrygdede har noe arbeidsinntekt overhodet. Vi definerer dette som arbeidsinntekt større enn null i inneværende måned eller år, ekskludert feriepengene. En annen essensiell utfallsvariabel vi studerer er om uføretrygdede har rapportert arbeidsinntekt til NAV. Siden vi ikke kan observere nøyaktig hvilken måned arbeidsinntekten ble rapportert, definerer vi at bruker har rapportert arbeidsinntekt til NAV hvis denne har blitt rapportert i løpet av kalenderåret. Rapporteringen av arbeidsinntekt kan skje gjennom at bruker enten melder fra om inntekt via selvbetjeningsløsningen, ringer til et NAV-kontor eller via arbeidsgiver. For å se på effekter på offentlige utgifter definerer vi variabelen reduksjon i offentlige utgifter som summen av avkortning av uføretrygd og inntektsskatt på arbeidsinntekt. Vi vurderer også effekten av disse hver for seg. Disse utfallsvariablene vurderes på årnivå ettersom avkortning av uføretrygd tar hensyn til årlig arbeidsinntekt. Den siste utfallsvariabelen vi ser på er netto disponibel arbeidsinntekt. Denne defineres som netto arbeidsinntekt etter eventuell avkortning av uføretrygd og inntektsskatt. Alle utfallsvariabler måles i faste 2016-kroner.

⁸Rapporteringen kunne også skje av arbeidsgiver, men dette gjelder kun ca. en prosent av rapportert arbeidsinntekt til NAV.

⁹Selv om næringsinntekt også inngår i eventuell avkortning av uføretrygd, stammer omtrent kun en prosent av uføretrygdedes rapporterte inntekt fra næringsinntekt. Resten stammer fra arbeidsinntekt.

4 Prosjektene

4.1 Effekten av økonomiske insentiv i ny uføretrygd

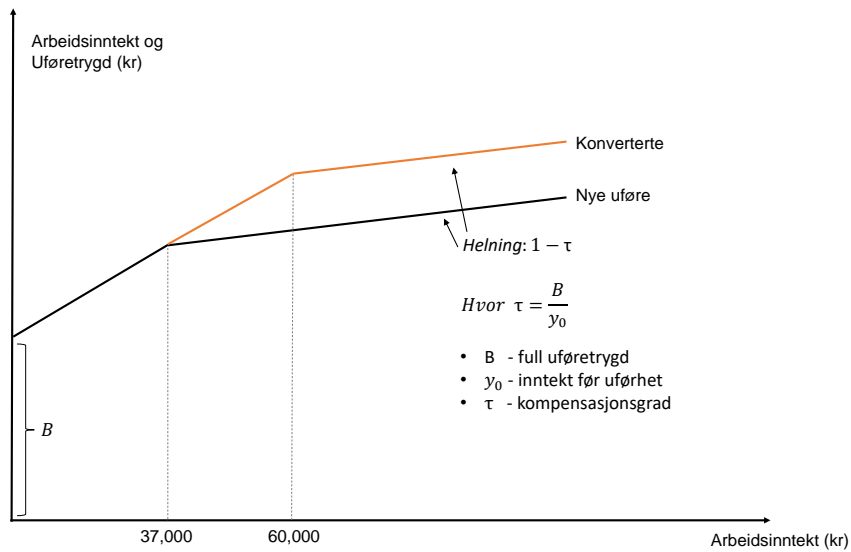
I et forsøk på å redusere de store kostnadene av uføretrygd har mange vestlige land allerede innført, eller vurderer å innføre regler som gjør det lettere å kombinere arbeid og trygd. Slike reformer er ofte utformet slik at uføretrygden blir gradvis redusert når arbeidsinntekten til uføre overstiger en inntektsgrense. Kunnskap om hvordan uføre trygdemottakere responderer på de økonomiske insentivene av ulike utforminger på avkortningsregler er viktig for utformingen av velfungerende trygdesystem. På den ene siden kan lav avkortning av trygd gi høyere arbeidstilbud og høyere velferd blant trygdemottakere. Samtidig kan et mer økonomisk attraktivt trygdesystem føre til at flere individer som tilfredsstillt kravene for uføretrygd søker seg til programmet. Det er dermed uklart hvordan ulike avkortningsregler påvirker de samlede offentlige utgiftene til uføretrygd.

Dette prosjektet analyser hvordan uføre responderer på økonomiske insentiver som følge av en høyere inntektsgrense. Som følge av uførereformen i 2015 ble inntektsgrensen fastsatt til 0.4 ganger grunnbeløpet, eller omtrent 37,000 kr i 2016. Denne inntektsgrensen gjaldt i første omgang kun for nye uføre, altså uføretrygdede som fikk innvilget trygd etter 1. januar 2015. Uføretrygdede med innvilgelsestidspunkt før denne datoen fikk derimot en midlertidig inntektsgrense på 60,000 kr frem til og med 2018. For begge grupper blir uføretrygd avkortet ca. 66 prosent mot arbeidsinntekt, men kun den delen av arbeidsinntekten som er over inntektsgrensen. I studien kan vi dermed sammenlikne to relativt like grupper med forskjellige insentiver til å arbeide, og sammenlikne virkningen at de to avkortningsreglene på offentlige utgifter. Videre utnytter vi variasjonen i inntektsgrenser til å beregne inntektselastisiteter for uføre på intensiv margin (hvor mye uføre jobber) og ekstensiv margin (hvorvidt uføre jobber eller ikke jobber) med hensyn på de implisitte skatteratene som følge av avkortningsreglene for uføretrygd. Disse parameterne er svært sentrale for politikktutforming og kan brukes for å vurdere responsen til alternative avkortningsregler.

Figur 2 illustrerer de økonomiske insentivene av arbeid for de to gruppene: Uføre som fikk innvilget trygd før 1. januar 2015 (konverterte) og uføre som fikk innvilget trygd etter denne datoen (nye uføre). For enkelhetens skyld viser vi en uføretrygd med samme nivå på full uføretrygd, altså uføretrygden man får utbetalt dersom arbeidsinntekten ikke overskrider inntektsgrensen. I realiteten vil størrelsen på trygden avhenge av inntekten før man ble ufør for hvert individ. Avkortningsraten over inntektsgrensen avhenger av forholdet mellom full uføretrygd og inntekten før man ble ufør, altså kompensasjonsgraden. For de fleste uføre er denne ca. 66 prosent.¹⁰ Når vi også tar hensyn til inntektskatt går marginals-katten på arbeidsinntekt fra ca. 35 prosent under inntektsgrensen til ca. 78 prosent for arbeidsinntekt over inntektsgrensen, altså en økning i marginals-katt på ca. 43 prosentpoeng.

¹⁰For konverterte uføre ble denne avkortningsraten satt til maksimalt 70 prosent. Ingen tilsvarende regel ble implementert for nye uføre, men som følge av nye beregningsregler for uføretrygd er det svært få nye uføre med avkortningsrate høyere enn dette.

Figur 2: Budsjettbetingelser

Notater: Figuren viser budsjettbetingelsen for ulike nivå på arbeidsinntekt for nye uføre (innvilget uføretrygd i 2015 eller senere) og konverterte (innvilget uføretrygd i 2014 eller tidligere) i perioden 2015-2018. Inntektsgrensen på ca. 37.000 kr er målt i faste 2016-kroner (0.4 G).

4.1.1 Eksisterende litteratur

Det finnes noe forskning på hvordan uføretrygdde reagerer på økonomiske insentiver til å arbeide. Artikkelen relaterer seg spesielt til Kostol & Mogstad (2014) som analyserer hvordan uføretrygdde responderte på en prøveordning til ny uføretrygd tilbake i 2005.¹¹ De finner at uføretrygdes arbeidstilbud øker opp i mot ni prosentpoeng når uføretrygden kun ble avkortet mot den delen av arbeidsinntekten som var over inntektsgrensen og ikke hele arbeidsinntekten. De finner imidlertid kun en effekt blant yngre uføre, og ingen effekt på uføre over 50 år. Weathers & Hemmeter (2011) estimerer effekten av en liknende pilotstudie i USA, og finner en betydelig økning i uføretrygdedes arbeidstilbud. Schimmel *et al.* (2011) finner en liten økning i uføres arbeidstilbud når inntektsgrensen ble økt fra \$500 til \$700 i USA. Campolieti & Riddell (2012) finner en signifikant økning på uføretrygdedes arbeidstilbud ved innføringen av en årlig inntektsgrense i Canada, men finner ingen tegn på at dette påvirker tilgang eller avgang til uføretrygd. Zaresani (2019) og Ruh & Staubli (2019) estimerer inntektselastisiteten med hensyn på den implisitte skatteraten av avkortning i uføretrygd, og finner en inntektselastisitet på intensiv margin på 0.20 og 0.27 i henholdsvis Østerrike og Canada. Prosjektet relaterer seg også til en rekke andre studier fra USA som estimerer uføretrygdedes restarbeidsevne.¹²

4.1.2 Metode og utvalg

For å analysere effekten av økonomiske insentiv i form av en høyere inntektsgrense belager vi den empiriske strategien på å sammenlikne uføretrygdde med innvilgelsestidspunkt rett før reformen mot uføre med

¹¹ Studien analyserte effekter av de ulike insentivene beskrevet i figur 1.

¹² Se for eksempel Bound (1989), von Wachter *et al.* (2011), Chen & van der Klaauw (2008), Maestas *et al.* (2013) og French & Song (2013).

innvilgelse rett etter reformen. Vi kan dermed sammenlikne to relativt like grupper med ulike økonomiske insentiv. Den sentrale antakelsen i forskningsdesignet er at personer som søker om uføretrygd ikke påvirker eksakt innvilgelsestidspunkt for uføretrygd. I praksis er det mulig å påvirke innvilgelsestidspunktet ved å fremskynde eller utsette søknaden om uføretrygd, men man kan ikke vite eksakt når søknaden blir ferdig behandlet. Vanligvis tar dette ca. 4-9 måneder, men eksakt behandlingstid er usikkert på søknadstidspunktet. Dermed vil det oppstå et lokalt eksperiment med uføre innvilget uføretrygd rett før, og rett etter reformen.

Som følge av innføringen av AAP 1.mars 2010 ble mange som tidligere hadde vært på forløperne til AAP (tidsbegrenset uførestønad, attføringspenger eller rehabiliteringspenger) innvilget uføretrygd i 2014.¹³ En mulig bekymring med å sammenlikne uføre med innvilgelse før og etter reformen, vil være at disse kan være noe forskjellige utover forskjellene i insentiver. I hovedspesifikasjonen vår kontrollerer vi derfor for en rekke individuelle kjennetegn, og da særlig tid siden uføretidspunktet og om man hadde vært på en av forløperne til AAP. På denne måten kan vi holde eventuelle forskjeller mellom individer som hadde vært lenge på midlertidige helseytelser før de fikk innvilget uføretrygd konstant i estimeringen i tilfelle det er forskjeller i disse kjennetegnene mellom konverterte og nye uføre. En annen mulig bekymring er nivået på uføretrygd for konverterte og nye uføre. Ettersom beregningsreglene for uføretrygd ble endret fikk uføre med innvilgelse etter reformen litt høyere utbetalt uføretrygd i gjennomsnitt.¹⁴ Det er derfor mulig at uføre med innvilgelse etter uførereformen vil jobbe mindre enn konverterte uføre, alt annet likt, gjennom en inntektseffekt (at høyere utbetalt trygd gjør at man jobber mindre). I hovedspesifikasjonen vår kontrollerer vi derfor også for nivået på uføretrygd før eventuell avkortning. Dermed holder vi nivået på uføretrygd konstant og isolerer effekten av endringer i insentivene, altså nivået på friinntekten. For en full gjennomgang av kjennetegn vi kontrollerer for, se undertekst i tabell 2. Vi bruker såkalte triangulære vekter i hovedspesifikasjonen.¹⁵ Dette gir litt høyere vekt til uføre med innvilgelse nær uførereformen i estimeringen ettersom disse individene trolig er likere hverandre.

Utvalget i hovedspesifikasjonen sammenlikner uføre med innvilgelse pluss/minus ni måneder rundt reformdatoen. For å sammenlikne årlige utfall for disse gruppene mens de var uføretrygdde hele året ser vi på utfall for årene 2016 og 2017, ettersom en betydelig andel av utvalget vårt fikk innvilget trygd i 2015. Utvalget vårt begrenser seg til helt uføre, altså uføre med 100 % uføregrad.

4.1.3 Resultat

Tabell 2 oppsummerer resultatene fra sammenlikninger av uføre som fikk innvilget trygd rett før reformen (april - desember 2014) med de som fikk innvilget trygd rett etter reformen (januar - september 2015). I de første to kolonnene i tabellen viser vi henholdsvis vektete gjennomsnitt for de to gruppene for perioden

¹³Maksimal varighet på AAP var 4 år som hovedregel på dette tidspunktet. Dermed søkte en betydelig andel av disse, og fikk innvilget uføretrygd i 2014.

¹⁴Uføre med innvilgelse før reformen fikk uføretrygden beregnet på samme måte som alderspensjon, mens uføre med innvilgelse etter reformen fikk 66 prosent av den pensjonsgivende inntekten i de 3 beste av de 5 siste årene før uføretidspunktet. Reallønnsvekst er trolig forklaringen på at uføre med innvilgelse etter reformen fikk litt høyere utbetalt trygd i gjennomsnitt ettersom beregningsgrunnlaget var basert på pensjonsgivende inntekt tettere opp mot uføretidspunktet. Hvis vi sammenlikner beregningsgrunnlaget for ny uføretrygd mellom konverterte og nye uføre, finner vi ingen signifikante forskjeller.

¹⁵Dette er vanlig i denne typen forskningsdesign der man sammenlikner utfall mellom to grupper med litt forskjellige underliggende kjennetegn som bestemmer behandlingstatus (i dette tilfellet innvilgelsesdato for uføretrygd). Se for eksempel Lee & Lemieux (2010).

2016-2017 for de respektive utfallene. Her er reduksjon i offentlige utgifter definert som summen av avkortning av uføretrygd som følge arbeidsinntekt over inntektsgrensen og inntektskatt. I tabellen rapporter vi også disse to komponentene separat. Disponibel arbeidsinntekt er definert som netto arbeidsinntekt etter eventuell avkortning av uføretrygd og inntektskatt for hvert individ. Tredje kolonne viser forskjellen mellom hvert utfall mellom de to gruppene, mens i fjerde kolonne beregner vi forskjellen der vi kontrollerer for kjennetegn som kan ha betydning for utfallene (se undertekst i tabellen). Dette er hovedspesifikasjonen. I femte kolonne beregner vi forskjellen mellom de to gruppene der vi inkluderer en lineær trend for hvert utfall, samt kontrollvariabler. Dette vil fange opp en eventuell sammenheng mellom innvilgelsestidspunkt for uføretrygd og utfallene, men gjør estimatene mer upresise.

Tabellen viser at uføretrygdede med høyere friinntekt jobber mer. I gjennomsnitt har konverterte uføre ca. 1,100 kr, eller omtrent 30 prosent høyere arbeidsinntekt enn gruppen som fikk innvilget trygd etter reformen. I hovedspesifikasjonen der vi kontrollerer for individuelle kjennetegn beregner vi en forskjell på ca. 800 kr. Dette kan tolkes som effekten av å øke inntektsgrensen fra 37,000 kr til 60,000 kr. Merk at estimatene også inkluderer uføre uten arbeidsinntekt. Som vi ser av tabellen har rundt 11 prosent av uføre positiv arbeidsinntekt, så den gjennomsnittlige effekten blant de som er engasjert i et arbeidsforhold er langt høyere. Vi ser også at uføre med en høyere friinntekt har høyere sannsynlighet for å ha positiv arbeidsinntekt (ekskludert feriepenger), nærmere bestemt 0.8 prosentpoeng. Dette tyder på at en høyere inntektsgrense også bidrar til å få flere uføre til å jobbe (ekstensiv margin), og ikke bare til at uføre som allerede jobber øker arbeidsmengden (intensiv margin). Av tabellen ser vi også virkingene av en høyere inntektsgrense på offentlige utgifter, som i hovedspesifikasjonen reduseres med rundt 200 kr i gjennomsnitt per uføretrygdet. Vi finner at en høyere inntektsgrense fører til en liten økning i utbetalt uføretrygd, ettersom avkortningen er lavere for konverterte. Derimot ser vi at en høyere inntektsgrense fører til signifikant høyere skatteinntekter ettersom uføre arbeider mer og dermed betaler mer inntektsskatt. Fra disse resultatene virker en høyere inntektsgrense altså å bidra til og redusere offentlige utgifter, men dette estimatet er ikke signifikant på konvensjonelle nivå. Samtidig får uføre signifikant høyere disponibel inntekt. Vi estimerer at uføre i gjennomsnitt får rundt 600 kr mer i netto disponibel inntekt med den høyere inntektsgrensen.

Tabell 2: Hovedresultater for 100 % uføre

<i>Utfall:</i>	Konverterte (1)	Nye uføre (2)	Forskjell		Forskjell, med lineære trender
			(3)	(4)	(5)
Arbeidsinntekt (kr)	4,979	3,845	1,134*** (294)	838*** (293)	781 (636)
Andel med positiv inntekt (%)	11.6	10.9	.7* (.4)	.8** (.4)	.9 (.8)
Reduksjon i offentlige utgifter (kr)	2,298	1,915	382 (178)	225 (174)	83 (392)
hvorav uføretrygd	645	653	-9 (93)	-96 (90)	-250 (209)
hvorav inntektskatt	1,653	1,262	391*** (92)	321*** (92)	334* (198)
Disponibel arbeidsinntekt (kr)	2,681	1,930	751*** (126)	613*** (127)	697*** (264)
Kontroller			Nei	Ja	Ja
Individer	16,620	13,697	30,317	30,317	30,317
Observasjoner	32,803	26,950	59,753	59,753	59,753

Signifikansnivå: *** 1%, ** 5%, * 10%.

Standardfeil (i parenteser) er klustret på individnivå og robuste til heteroskedastisitet.

Notater: Denne tabellen viser vektete gjennomsnitt for to grupper: 100 % uføre som fikk innvilget uføretrygd rett før reformen (april - desember 2014) og konvertert til ny uføretrygd, og 100 % uføre som fikk innvilget uføretrygd rett etter reformen (januar - september 2015) etter nye beregningsregler for årene 2016 og 2017. Tredje kolonne beregner forskjellen mellom de to gruppene, mens fjerde kolonne beregner den samme forskjellen der vi kontrollerer for nivå på full uføretrygd (før eventuell avkortning), inntekt før uførhet, kompensasjonsgraden, om man har vært på AAP, om man hadde vært på forløperne til AAP (tidsbegrenset uførestønning, attføringspenger eller rehabiliteringspenger), alder ved innvilgelse av uføretrygd, tid siden uføretidspunktet, kjønn, år med utdanning, sivilstatus og antall barn. Femte kolonne beregner forskjellen der vi kontrollerer for lineære trender i innvilgelsestidspunkt samt de samme kjennetegnene som beskrevet over. Positiv inntekt er definert som å ha positiv arbeidsinntekt inneværende år, ekskludert feriepengene. Reduksjon i offentlige utgifter er beregnet som summen av avkortning av uføretrygd og skatt på arbeidsinntekt. Disponibel netto arbeidsinntekt er definert som arbeidsinntekt etter avkortet uføretrygd og inntektskatt. Alle inntektsvariabler er målt i faste 2016-kroner.

Robusthet. For å understøtte holdbarheten av forskningsdesignet foretar vi en rekke robusthetstester. Hovedestimatene (der vi kontrollerer for individuelle kjennetegn) er svært like om vi bruker det fulle utvalget av 100 % uføre eller om vi kun bruker uføre som ikke hadde vært på forløperne til AAP, der individuelle kjennetegn er svært like mellom konverterte og nye uføre. Dette tyder på at eventuelle forskjeller i kjennetegn mellom konverterte og nye uføre ikke driver finnene våre, men at det er den høyere inntektsgrensen som gjør at vi finner forskjeller i utfallsvariablene. Estimaten er også relativt like om vi kun bruker uføre med innvilgelse veldig nær reformdatoen (pluss/minus en måned) eller om vi inkluderer uføre med innvilgelse også noen måneder før/etter reformen. I spesifikasjonen med lineære trender ser vi at de estimerte effektene er svært like som der vi kun beregner forskjeller uten å ta hensyn til at det kan være en sammenheng mellom innvilgelsestidspunkt for uføretrygd og utfallet. Estimaten er derimot noe mindre presise. Disse resultatene publiseres i Myhres doktorgradsavhandling og er tilgjengelige ved forespørsel.

Effekter for ulike grupper. Tabell 3 rapporterer forskjellen mellom konverterte og nye uføre for ulike grupper, der vi kontrollerer for individuelle kjennetegn som i hovedspesifikasjonen. Vi velger her å fokusere på de to utfallene arbeidsinntekt og andelen med positiv arbeidsinntekt (ekskludert feriepengen) for å danne et bilde av hvem som responderer på insentivene som følge av høyere inntektsgrense. Vi ser at yngre uføre i aldersgruppen 18-49 år responderer mer enn eldre uføre. Dette kan for eksempel være på grunn av at yngre har flere år igjen i yrkesaktiv alder og dermed potensielt større gevinst av arbeid også på lengre sikt. Vi finner nær ingen forskjell i respons mellom kjønn. Resultatene tyder også på at uføre med høy utdanning og høy inntekt før man ble uføretrygdet responderer mest, definert som utdanning og inntekt før uførhet over median. Dette kan ha sammenheng med at disse gruppene har bedre muligheter i arbeidsmarkedet og/eller en lavere kostnad av arbeid. Samtidig ser vi at det er liten til ingen forskjell i respons mellom de med henholdsvis høy og lav utbetaling av full uføretrygd. Her er lavt nivå på uføretrygd definert som minstesatser på uføretrygd.

Tabell 3: Resultater for ulike grupper av 100 % uføre

<i>Utfall:</i>	Alle	Alder			Kjønn	
		18-49	50-61	62-66	Menn	Kvinner
Arbeidsinntekt (kr)	838*** (293)	1,051** (465)	849* (495)	555 (503)	905* (501)	828** (330)
Andel med positiv inntekt (%)	.8** (.4)	.9 (.6)	.8 (.6)	1.1 (.8)	.8 (.6)	.9* (.5)
Individer	30,317	13,960	11,896	6,408	13,600	16,717
Observasjoner	59,753	27,029	21,845	10,879	26,839	32,914

<i>Utfall:</i>	Utdanning		Uføretrygd		Inntekt før uførhet	
	Høy	Lav	Høy	Lav	Høy	Lav
Arbeidsinntekt (kr)	1,290** (528)	518 (337)	721* (401)	753* (454)	1,501*** (549)	33 (336)
Andel med positiv inntekt (%)	1.1* (.6)	.6 (.5)	.9* (.5)	.0 (.6)	1.5** (.6)	.0 (.5)
Individer	12,244	18,073	21,424	8,893	13,482	16,835
Observasjoner	24,133	35,620	42,189	17,564	26,429	33,324

Signifikansnivå: *** 1%, ** 5%, * 10%.

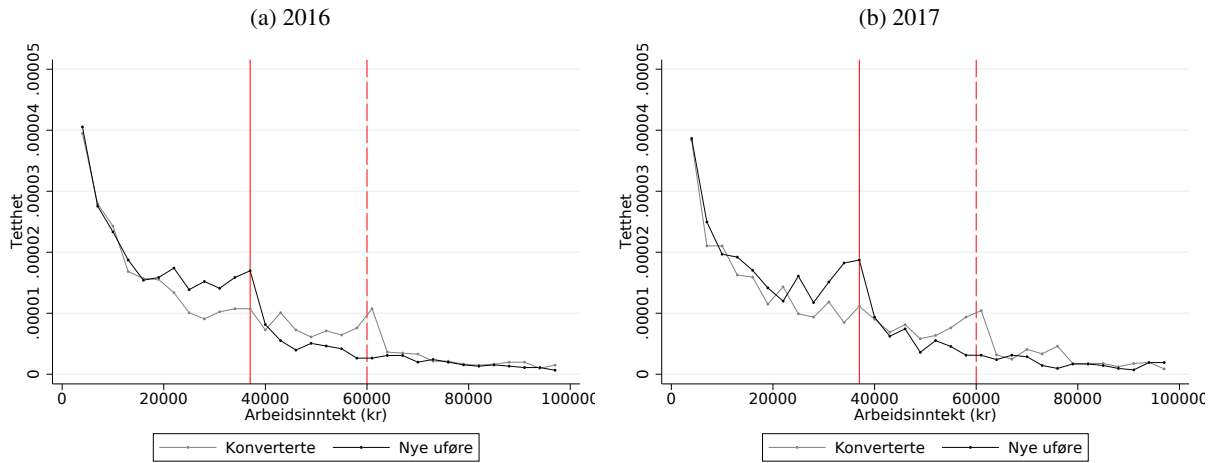
Standardfeil (i parenteser) er klustret på individnivå og robuste til heteroskedastisitet.

Notater: Denne tabellen viser den vektete forskjellen med kontroller for hvert utfall mellom følgende grupper: De som fikk innvilget uføretrygd rett før reform (april - desember 2014) og konvertert til ny uføretrygd, og de som fikk innvilget uføretrygd rett etter reformen (januar - september 2015) etter nye beregningsregler for årene 2016 og 2017. Høy utdanning er definert som fullført videregående eller mer. Høy uføretrygd er definert som uføretrygd høyere enn minstesatser. Høy inntekt før uførhet er definert som høyere enn median (4.5 ganger grunnbeløpet). Arbeidsinntekt er målt i faste 2016-kroner.

Fordelingsvirkninger. Figur 3 viser fordelingene av arbeidsinntekt mellom de to gruppene i henholdsvis 2016 og 2017, for uføre med positiv arbeidsinntekt (ekskludert feriepengen). Vi får dermed et mer detaljert inntrykk av tilpasningen til de to gruppene sett i forhold til gjennomsnittseffektene i foregående tabeller. Den heltrukne røde linjen indikerer inntektsgrensen for nye uføre, mens den striplede linjen indikerer inntekts-

grensen for konverterte. Av figurene ser vi at de to gruppene tilpasser seg i relativt stor grad rundt hver sin respektive inntektsgrense.

Figur 3: Fordelinger av arbeidsinntekt

Notater: Figurene viser fordelinger av arbeidsinntekt for følgende grupper: De som fikk innvilget uføretrygd rett før reform (april - desember 2014) og konvertert til ny uføretrygd, og de som fikk innvilget uføretrygd rett etter reformen (januar - september 2015) etter nye beregningsregler for henholdsvis årene 2016 og 2017. Hvert punkt indikerer tetthet av uføre med positiv arbeidsinntekt (ekskludert feriepenger) for et intervall på 3,000 kr. Heltrukken rød linje indikerer inntektsgrensen for nye uføre, mens striplet rød linje indikerer inntektsgrensen for konverterte uføre. Arbeidsinntekt er målt i faste 2016-kroner.

For å sette resultatene i en større sammenheng om hvordan uføretrygdede responderer på økonomiske insentiv, beregner vi inntektselastisiteter med hensyn på implisitte skatterater som følge av at trygd blir avkortet over inntektsgrensen. Fra en marginal inntektsskatt på ca. 35 prosent under inntektsgrensen blir marginal skatterate på arbeid omtrent 78 prosent over inntektsgrensen for en representativ ufør når man også tar hensyn til avkortning av trygd, altså en økning på ca. 43 prosentpoeng. Vi beregner først en inntektselastisitet på intensiv margin, definert som prosentvis økning i arbeidsinntekt hvis den marginale avkortningsraten reduseres med 1 prosent. For å estimere elastisiteten sammenlikner vi samme punkt i de kumulative inntektsfordelingene mellom konverterte og nye uføre under antakelsen om at det ikke er noen forskjell i potensiell restarbeidsevne mellom de to gruppene. Vi finner en intensiv margin elastisitet på rundt 0.3 (med standardavvik ca. 0.05). Dette innebærer at hvis avkortningsraten på uføretrygd øker med ti prosent, vil uføre redusere arbeidsinntekten med omtrent 3 prosent. Dette er litt høyere, men i nærheten av andre studier som har beregnet tilsvarende elastisitet for uføretrygdede.¹⁶

Hovedresultatene tyder også på at den høyere inntektsgrensen ikke bare fikk uføre til å jobbe mer, men også økte sannsynligheten for å engasjere uføre i arbeid. Derfor beregner vi også en inntektselastisitet på ekstensiv margin, definert som prosentvis økning i andelen uføre med positiv arbeidsinntekt (ekskludert feriepenger) hvis den gjennomsnittlige skatten på å engasjere seg i arbeid reduseres med 1 prosent. Med skatt på arbeidsinntekt menes her summen av avkortning av uføretrygd og inntektsskatt. Vi beregner en ekstensiv margin elastisitet på ca. 0.1, som vil si at en ti prosents økning i total skatt på arbeid (inntektsskatt og

¹⁶Zaresani (2019) estimerer en intensiv margin elastisitet på 0.20 for uføre i Canada og Ruh & Staubli (2019) estimerer en elastisitet på 0.27 for uføre i Østerrike.

avkortning av uføretrygd) vil redusere andelen uføre i arbeid med 1 prosent. Dette estimatet er svært likt andre studier.¹⁷ Implikasjonene fra dette estimatet er at svært få uføre vil arbeide dersom man opphever friinntekten, og avkorter uføretrygden fra første krone ettersom dette vil føre til en drastisk økning i skatt på arbeidsinntekt for lave inntekter. På den andre siden vil en økning i friinntekten utover 60,000 kr ikke føre til at mange flere uføre engasjerer seg i arbeid (maksimalt 1-2 prosentpoeng økning i arbeidsdeltakelse).

Oppsummering. Vi finner at uføre jobber signifikant mer med en inntektsgrense på 60,000 kr sammenliknet med en lavere inntektsgrense på 37,000 kr. Vi estimerer at den høyere inntektsgrensen øker uføres arbeidsinntekt med omtrent 800 kr i gjennomsnitt (fra rundt 3,800 kr), og fører til omtrent 0.8 prosentpoeng høyere arbeidsdeltakelse (fra en andel på rundt 11 prosent). En ulempe med analysen er at resultatene er spesifikke til uføre som relativt nylig har fått innvilget uføretrygd. Det er dermed ikke sikkert at responsen vi finner her er representativ for en gjennomsnittlig mottaker av uføretrygd som har vært ufør over lengre tid. Hvorvidt responsen vi finner her er større (eller mindre) enn for hele populasjonen av uføre avhenger av faktorer som alder, helse, tilknytning til arbeidsmarked og andre faktorer som har påvirkning på uføres restarbeidsevne. Det er likevel grunn til å tro at hele populasjonen av uføre vil respondere minst like mye ettersom denne gruppen har en høyere restarbeidsevne.¹⁸ Det er også grunn til å tro at responsen vil øke over tid etter hvert som uføre får tid til å tilpasse seg det nye regelverket og forstå avkortningsreglene i ny uføretrygd.

4.2 Betydningen av informasjon om økonomiske insentiv

Mange land har tilpasset trygdesystemene slik at det skal lønne seg å jobbe. Effekten av slike reformer har lenge opptatt økonomer, og en rekke studier finner liten, om noen effekt av økonomiske insentiv på arbeidstilbud.¹⁹ I de tilfellene trygdemottakere ikke oppfører seg som forventet, bruker økonomene ofte en av to hovedforklaringer. Den ene hovedforklaringen er friksjoner i arbeidstilbud. I de fleste jobber kan man ikke nødvendigvis bestemme selv eksakt hvor mange timer man vil jobbe. Kanskje har man kun valget om å jobbe fulltid eller deltid. Dette vil i så fall føre til at responsen til endringer i økonomiske insentiver er lavere enn hva man ellers ville forventet, i alle fall på kort til mellomlang sikt. Den andre hovedforklaringen er mangelfull informasjon eller kunnskap om de økonomiske insentivene. Komplekse regler og/eller mangelfull kunnskap om for eksempel avkortningsregler for sosiale overføringer kan føre til at individer tilpasser seg reglene på måter som ikke er optimalt for den enkelte aktør. Hvordan informasjon påvirker valg er både avgjørende for å forstå effekten av ny uføretrygd, og kan hjelpe myndigheter med å tilrettelegge informasjonstiltak slik at reformer virker raskere og i større grad etter sin hensikt. Denne kunnskapen kan også bidra til at flere aktører gjør velinformerte valg, som øker den generelle velferden i økonomien.

¹⁷Kostol & Mogstad (2014) og Ruh & Staubli (2019) estimerer begge en ekstensiv margin elastisitet på ca. 0.10 - 0.11.

¹⁸Hele populasjonen av 100 % uføre hadde en gjennomsnittlig arbeidsinntekt på ca. 7,500 kr, med en andel på ca. 16 prosent med positiv arbeidsinntekt (ekskludert feriepengar). For konverterte uføre med innvilgelse rett før reformen er tilsvarende tall ca. 4,000 kr og en arbeidsdeltakelse på ca. 12 prosent.

¹⁹Moffitt (1992) og Krueger & Meyer (2002) oppsummerer litteraturen som studerer effekter av trygd på arbeidstilbud. Kleven (2019) argumenterer for at friksjon er en naturlig forklaring på hvorfor arbeidssubsidier i USA ikke har hatt en effekt. Chetty (2012) oppsummerer litteraturen og viser at små friksjoner i arbeidsmarkedet (f.eks. søke, reise og informasjonsfriskjon) kan rasjonalisere de fleste, om ikke alle, null-funn, i tillegg til den store variasjonen i estimater på tvers av studier.

En viktig utfordring er imidlertid at tilgang til informasjon sjeldent observeres direkte av forskere. Dette har ført til at mesteparten av den eksisterende kunnskapen er basert på eksperimenter i laboratorier, og eksperimenter der deltakere blir fortalt om formålet til forskningsprosjektet. Slike studier har ofte lav overføringsverdi til det virkelige liv. En annen utfordring er at personer som er motivert for å jobbe ofte har bedre kunnskap om økonomiske insentiv. Dette innebærer at selv om man kunne observere hvem som hadde tilgang til informasjon, så vil en sammenligning av arbeidstilbud til de som har god vs. liten kjennskap til reglene reflektere både betydningen av informasjon og faktorer som påvirket en persons motivasjon for å jobbe.

Vår empiriske tilnærming utnytter et innovativt informasjonstiltak iverksatt av NAV. I juni 2015, sendte NAV ut informasjon om avkortningsreglene i ny uføretrygd. Basert på arbeidsinntekten de fem første månedene av året ble brevet sendt til de som lå an til å tjene over friinntekten. Siden friinntekten er basert på årlig arbeidsinntekt, men arbeidsinntekt ofte fluktuerer fra måned til måned, skaper dette tilfeldig variasjon i hvem som fikk tilsendt brev. I brevet informerte NAV om at det alltid vil lønne seg å jobbe i ny uføretrygd. Man informerte om den årlige friinntekten, og at uføretrygden deretter ville bli avkortet mot arbeidsinntekt. Brevet minnet også på at man måtte melde fra om forventede endringer i arbeidsinntekt. Ved hjelp av månedlige data fra «a-ordningen» sammenlikner vi de som lå an til å tjene litt mer enn friinntekten og dermed «akkurat» fikk tilsendt informasjonsbrevet – mot de som lå an til å tjene rett under friinntekten og ikke fikk tilsendt brev. Dermed kan vi tallfeste effekten av brevet på arbeidstilbud og rapportering av arbeidsinntekt til NAV. Videre utvikler vi en metode for å skille mellom informasjons- og arbeidsmarkedsfriksjoner. Dette gjør det mulig å si noe om den relative betydningen av informasjon vs. annen arbeidsmarkedsfriksjon, som er nyttig for å forstå i hvilken grad enkle informasjonstiltak kan påvirke effekten av en reform.

4.2.1 Eksisterende litteratur

I tillegg til å bidra til studier av uføretrygdedes arbeidstilbud (se beskrivelse i første delprosjekt) bidrar vår studie til å forklare hvorfor det ofte er liten eller ingen effekt av trygdereformer (se for eksempel Kleven, 2019). Vår studie bidrar også til Kline & Tartari (2016) som studerer en trygdereform i USA der de eksplisitt tar hensyn til arbeidsmarkedsfriksjon, og en stor litteratur som undersøker hvordan økonomiske valg påvirkes av informasjon og kompleksitet.²⁰ Informasjonseksperimentet vi benytter ble muliggjort av en storstilt automatisering av bedrifters månedlige rapportering av arbeidsinntekt. Behandlingsgruppen ble oppfordret til å rapportere forventede endringer i årlig arbeidsinntekt og å simulere disponibel inntekt på selvbetjeningsløsningen til NAV. Vi bidrar således til en studie av Kopczuk & Pop-Eleches (2007) som studerte hvordan digitalisering av saksbehandling påvirket bruk av skattekreditt (EITC) i USA.

²⁰Dette inkluderer studier av sparing (Jones, 2010) og skatteplanlegging (Jones, 2012), og hvordan informasjon påvirker bruk av skattekreditter i USA (Chetty & Saez, 2013; Bhargava & Manoli, 2015) arbeidstilbudet til pensjonister (Liebman & Luttmer, 2012). Vi viser at arbeidstilbudet påvirkes, og at responsen av reform svekkes av mangel på oppmerksomhet til endringene. Andre har vist at informasjon påvirker skolevalg (se Hastings & Weinstein, 2008 og Jensen, 2010) Abeler & Jäger (2015) viser at økonomiske aktører under-reagerer på kompliserte insentiver i et laboratorie eksperiment.

4.2.2 Metode og utvalg

I juni 2015 sendte NAV ut et informasjonsbrev om de økonomiske insentivene i ny uføretrygd. Brevet informerte om at inntektsgrensen var på 60,000 kr (for uføre med innvilgelse før reformen), og at uføretrygden ville reduseres dersom den årlige arbeidsinntekten oversteg dette. Det ble understreket at det fortsatt ville lønne seg å jobbe ettersom summen av uføretrygd og arbeidsinntekt ville overstige uføretrygd alene. Samtidig informerte NAV om at mottakere av uføretrygd ville beholde uføregraden, og at de ikke risikerte å miste retten til uføretrygd på grunn av for høy arbeidsinntekt. Brevet oppfordret også mottakere til å rapportere arbeidsinntekt til NAV via den nye selvbetjeningsløsningen dersom man forventet at arbeidsinntekten på slutten av året ville overstige inntektsgrensen. Ved å bruke selvbetjeningsløsningen fikk man detaljert informasjon om de nye avkortningsreglene i ny uføretrygd – inkludert informasjon om hvor mye trygd som ble avkortet. Man fikk blant annet tilgang til et verktøy der man enkelt kunne sammenlikne hvor mye uføretrygd som ble avkortet og hvor mye man satt igjen med totalt. Et eksempel på informasjonsbrevet i sin helhet er gjengitt i figur 5.

For å sende ut informasjonsbrevet forsøkte NAV å predikere om den årlige arbeidsinntekten i 2015 ville bli høyere enn inntektsgrensen basert på den månedlige arbeidsinntekten mellom januar og mai. I de tilfellene NAV fremskrev at arbeidsinntekten ville overstige inntektsgrensen ville et informasjonsbrev sendes ut, mens de tilfellene der arbeidsinntekten ble fremskrevet til å ligge under inntektsgrensen, ville brevet ikke bli sendt ut. Vår empiriske strategi baserer seg dermed på å sammenlikne de med fremskrevet arbeidsinntekt rett under – mot de rett over inntektsgrensen. Vi kan dermed sammenlikne relativt like personer der noen fikk brevet, mens noen ikke fikk det. Ettersom arbeidsinntekten på slutten av året er sterkt korrelert med den predikerte arbeidsinntekten basert på arbeidsinntekten de fem første månedene av året, kontrollerer vi for lineære trender i den fremskrevne arbeidsinntekten i vår hovedspesifikasjon.

For å estimere effekten av informasjonsbrevet ser vi på uføretrygdede som i mai 2015 hadde predikert arbeidsinntekt i nærheten av inntektsgrensen, og fikk innvilget uføretrygd før 2015. Vi begrenser også utvalget til å kun inneholde de som kunne få brevet i utgangspunktet: Man kunne ikke allerede ha rapportert arbeidsinntekt over inntektsgrensen i løpet av juni da brevet ble sendt ut, og arbeidsinntekten kunne heller ikke ha oversteget inntektsgrensen på dette tidspunktet. Informasjonsbrevet ble sendt ut basert på (fremskrevet) arbeidsinntekt som var registrert i løpet av mai 2015. Ettersom inntektsdataene vi bruker fra «a-ordningen» også kan inneholde arbeidsinntekt som er blitt registrert i ettertid, vil vi ha enkelte observasjoner med registrert (fremskrevet) arbeidsinntekt over inntektsgrensen som ikke fikk brevet. Vi skalerer derfor effekten av utfallene med andelen som faktisk ble observert å motta brevet basert på inntektsdataen vi bruker – som også inneholder arbeidsinntekt registrert i ettertid. På denne måten får vi korrekte estimater på effekten av informasjonsbrevet på utfallsvariablene. Vi ser i hovedsak på to hovedutfall: Månedlig arbeidsinntekt etter brevet ble sendt ut, altså i månedene juli - desember 2015 og om man rapporterte om endringer i arbeidsinntekt til NAV i løpet av året.

For at informasjonsbrevet skal ha en effekt, må informasjonen være relevant for den aktuelle mottaker. Altså må mottakeren forvente å tjene mer enn inntektsgrensen i løpet av året for at man skal endre adferd. Vi forventer at informasjonsbrevet har størst effekt på uføre med faste arbeidstimer og som dermed kan predikere den årlige arbeidsinntekten relativt nøyaktig. Derfor ser vi i hovedsak på mottakere som vi antar at lettere

kan predikere årlig arbeidsinntekt, som vi definerer som å ha to like månedlige lønninger mellom januar og mai før NAV sendte ut informasjonsbrevet. Vi kaller denne gruppen for «stabil arbeidsinntekt». Ellers definerer vi gruppen med «variabel arbeidsinntekt» som de som ikke hadde noen like lønninger mellom januar og mai. Denne gruppen vil også inkludere de som kun hadde registrert arbeidsinntekt i kun en måned – som for eksempel kan være utbetaling av feriepenger. Hvorvidt responsen på arbeidstilbud er positiv eller negativ avhenger av om man er klar over inntektsgrensen i ny uføretrygd, og om man i så fall under- eller overestimerer avkortningen av uføretrygd. Om avkortningen av uføretrygd er lavere enn hva uføre forventer, skal effekten av informasjon på arbeidstilbudet være positiv, mens vi vil forvente en nedgang i arbeidstilbudet om avkortningen er høyere enn hva man forventet. Høyere (lavere) avkortning enn forventet kan i denne settingen bety både at uføre trodde inntektsgrensen var høyere (lavere), eller at avkortningsraten var høyere (lavere) enn forventet. Med perfekt kunnskap om avkortning i ny uføretrygd vil effekten av informasjonsbrevet på arbeidstilbud være null.

4.2.3 Resultat

Tabell 4 rapporterer hovedresultatene i studien. Estimaten kan tolkes som en sammenlikning mellom de som fikk informasjonsbrevet – og de som ikke fikk brevet, der begge grupper hadde predikert årsinntekt i nærheten av inntektsgrensen basert på NAVs prediksjoner i juni 2015. Vi viser resultatene separat for de med «stabil arbeidsinntekt» og «variabel arbeidsinntekt». Første kolonne indikerer estimatene av å ha predikert arbeidsinntekt rett over inntektsgrensen på sannsynligheten for å motta informasjonsbrevet fra NAV. På grunn av tidsetterslep i rapportering av bedrifter, kan arbeidsinntekten for januar til mai ha blitt registrert etter juni 2015. Dette innebar at ikke alle som ville fått brevet med fullstendige data (som vi bruker) fikk brevet. Vi finner likevel at fremskrevet arbeidsinntekt rett over inntektsgrensen øker sannsynligheten for å ha mottatt brevet i juni med omtrent 60-65 prosentpoeng.

I andre kolonne viser vi våre estimater av effekten av informasjonsbrevet på sannsynligheten for å rapportere arbeidsinntekt til NAV i løpet av året. Resultatene indikerer at informasjonsbrevet doblet sannsynligheten for å rapportere arbeidsinntekten til NAV for gruppen med stabil arbeidsinntekt: økningen på rundt 15 prosentpoeng er nesten det samme som gjennomsnittet blant de med fremskrevet arbeidsinntekt (i mai) rett under inntektsgrensen. Dette funnet er tyder på at mottakere forstod og fulgte retningslinjene til brevet. Effekten er noe lavere for de med variabel arbeidsinntekt, som indikerer en lavere respons blant personer som står overfor større usikkerhet i samlet arbeidsinntekt der detaljer om marginale skattesatser har mindre betydning. I tredje kolonne rapporterer vi effektene på arbeidstilbud. Resultatene indikerer at gruppen med «fast arbeidsinntekt» reduserte den månedlige arbeidsinntekten med ca. 900 kr mellom juli og desember. Denne effekten tilsvarer en reduksjon på rundt 17 % i forhold til gjennomsnittet. Dette estimatet er signifikant på alle konvensjonelle nivå, og viser at informasjonsbrevet hadde en relativt stor negativ effekt på arbeidstilbudet til denne gruppen. Dette funnet er konsistent med at man undervurderte avkortningsraten i ny uføretrygd. En alternativ forklaring er at mange ikke klarer over den nye inntektsgrensen. Vi finner ingen signifikant respons for gruppen med «variabel arbeidsinntekt» på arbeidstilbud.

Tabell 4: Hovedresultater: Effekt av informasjonsbrev

	Sannsynlighet for å motta informasjonsbrev (1)	Sannsynlighet for å rapportere arbeidsinntekt til NAV (2)	Arbeidsinntekt per måned (kr) (3)	Observasjoner <individer> (4)
Gruppe A: «Fast» arbeidsinntekt				
Estimat	.642*** (.032) [.009]	.154*** (.056) [.168]	-902*** (278) [5,165]	18,900 <3,150>
Gruppe B: «Variabel» arbeidsinntekt				
Estimat	.596*** (.025) [.009]	.095* (.051) [.253]	231 (416) [4,433]	27,300 <4,550>

signifikansnivå: *** 1%, ** 5%, * 10%

Standardfeil (i parenteser) er klustret på individnivå og robust til heteroskedastisitet. Klammeparenteser indikerer gjennomsnitt for kontrollgruppen.

Notater: Tabellen viser resultater av regresjoner som sammenlikner uføretrygdede som ble predikert til å ha arbeidsinntekt under inntektsgrensen mot de som ble predikert til å ha arbeidsinntekt over inntektsgrensen i juni 2015, der vi tar hensyn til lineære trender i predikert arbeidsinntekt. Utvalget består av uføretrygdede med 100 % uføregrad som mottok trygd i januar 2015 og ikke hadde arbeidsinntekt, eller rapportert arbeidsinntekt, over inntektsgrensen innen juni 2015. «Fast arbeidsinntekt» er definert som to like månedslønninger mellom januar-mai 2015, ellers er arbeidsinntekten definert som «variabel». Arbeidsinntekt per måned som utfallsvariabel er basert på månedene juli-desember 2015, og er målt i faste 2016-kroner.

Robusthet. Vi gjør en rekke robusthetsanalyser for å verifisere vår empiriske tilnærming og hvorvidt informasjonsbrevet hadde en effekt. Vi finner at estimatene er svært robuste til en rekke spesifikasjoner. Disse alternative spesifikasjonene inkluderer ikke-lineære trender rundt friinntekten, eller forskjellige intervall på predikert arbeidsinntekt – altså om vi sammenlikner de med predikert arbeidsinntekt veldig nære inntektsgrensen eller også inkluderer observasjoner med predikert arbeidsinntekt litt lenger unna inntektsgrensen. Vi gjør også standard spesifikasjonstester for regresjon diskontinuitet-design (see for eksempel Lee & Lemieux, 2010). Vi finner ingen tegn til at de med predikert arbeidsinntekt over inntektsgrensen er forskjellige fra de med predikert arbeidsinntekt under inntektsgrensen.²¹

Arbeidstilbudseffekter. Vi bruker detaljerte data fra «a-ordningen» for å tallfeste effekten av informasjonsbrevet på andre arbeidsmarkedsutfall. Tabell 5 illustrerer våre funn. Vi velger å fokusere på gruppen med stabil arbeidsinntekt fordi informasjon om årlige arbeidsintensiv trolig er relevant for personer som i juni 2015 kunne forutse hvor mye de vil tjene i løpet av året. Utvalget er videre begrenset til uføre som vi kan tilknytte en spesifikk arbeidsgiver gjennom a-ordningen. Vi finner at at responsen i arbeidstilbud i hovedsak skjer på intensiv margin. Dette kan innebære at en uføretrygdet reduserer antall arbeidstimer. Vi tester dette ved å estimere effekten på fast lønn. Denne variabelen er definert som fastlønn eller faste tillegg som rapportert i «a-ordningen». Vårt estimat er rapportert i kolonne 4, og tyder på at responsen i hovedsak drives av at personer reforhandler arbeidskontrakten. Vi finner ingen respons på det vi definerer som varia-

²¹ Disse resultatene er tilgjengelige. Ta kontakt med forfatterne ved behov.

bel lønn rapportert i kolonne 5. Denne variabelen er definert som summen av timelønn, overtid og bonus i «a-ordningen». I kolonne 6 estimerer vi effekten på avtalte arbeidstimer per uke, der estimatet indikerer at responsen i arbeidstilbud er reel, og at personer jobber færre timer som respons til informasjonsbrevet. Til slutt estimerer vi effekten på informasjonsbrevet på sannsynligheten for å bytte jobb. Denne variabelen er definert som å være tilknyttet en annen arbeidsgiver inneværende måned i perioden juli-desember enn den man var tilknyttet før man fikk informasjonsbrevet. Vi finner tegn til at noen bytter jobb for å tilpasse arbeidstilbudet, men dette resultatet er kun signifikant på 10 % nivå.

Tabell 5: Effekt av informasjonsbrev på arbeidsmarkedsutfall

	Sannsynlighet for å motta informasjonsbrev	Arbeidsinntekt per måned (kr)	Noe månedlig arbeidsinntekt	Fast lønn	Variabel lønn	Avtalte arbeidstimer	Bytter jobb	Observasjoner <Individer>
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	Gruppe A: «stabil» arbeidsinntekt							
Estimat	.679***	-872***	-.040	-786**	24	-2.71*	.050*	16,038
	(.032)	(286)	(.035)	(354)	(286)	(1.49)	(.027)	<2,673>
	[.006]	[5,081]	[.846]	[2,660]	[1,334]	[9.48]	[.039]	

signifikansnivå: *** 1%, ** 5%, * 10%

Standardfeil (i parenteser) er klustret på individnivå og robust til heteroskedastisitet. Klammeparenteser indikerer gjennomsnitt for kontrollgruppen.

Notater: Tabellen viser resultater av regresjoner som sammenlikner uføretrygdene som ble predikert til å ha arbeidsinntekt under inntektsgrensen mot de som ble predikert til å ha arbeidsinntekt over inntektsgrensen i juni 2015, der vi tar hensyn til lineære trender i predikert arbeidsinntekt. Kun individer vi kan tilknyttet en spesifikk arbeidstaker er med i utvalget. Ellers består utvalget av uføretrygdene med 100 % uføregrad som mottok trygd i januar 2015 og ikke hadde arbeidsinntekt, eller rapportert arbeidsinntekt, over inntektsgrensen innen juni 2015. «stabil arbeidsinntekt» er definert som to like månedslønninger mellom januar-mai 2015. Fast lønn er definert som fastlønn eller faste tillegg som rapportert i «a-ordningen». Variabel lønn er definert som timelønn, overtid og bonus som i «a-ordningen». Bytte jobb er definert som å være tilknyttet en annen arbeidsgiver inneværende måned enn den man var tilknyttet i januar-mai. Alle inntektsvariabler er målt i faste 2016-kroner.

Fordelingsvirkninger. Så langt har vi estimert de gjennomsnittlige effektene av informasjonsbrevet for individer med fremskrevet arbeidsinntekt i mai rundt inntektsgrensen. For å videre belyse hvordan brevet påvirket arbeidstilbudet, ser vi på hvilke deler av inntektsfordelingen som ble påvirket. I den grad uføre fortsatt tror de gamle reglene med en inntektsgrense lik grunnbeløpet fortsatt er gjeldende, forventer vi at responsen i hovedsak kommer fra intervallet mellom den gamle og nye inntektsgrensen. Hvis uføre underestimerer den prosentvise avkortningen av uføretrygd mot arbeidsinntekt, vil vi forvente at responsen også kommer fra høyere oppe i inntektsfordelingen.

Vi rapporterer effektene av informasjonsbrevet på sannsynligheten for at årlig arbeidsinntekt i 2015 havnet i utvalgte intervall for gruppen med stabil arbeidsinntekt i tabell 6. Den første kolonnen rapporterer sannsynligheten for arbeidsinntekt over inntektsgrensen på 60,000 kr. Vi finner en negativ effekt på 19.3 prosentpoeng, som er konsistent med at uføre enten ikke var klar over den nye inntektsgrensen eller undervurderte avkortningen i ny uføretrygd. Vi tallfester sannsynligheten for at årlig arbeidsinntekt havnet i et intervall i nærheten av den nye inntektsgrensen (52,000 - 62,000 kr). Kolonne (2) rapporterer en sterk økning i såkalt «klumping» av arbeidsinntekt rundt inntektsgrensen på 27.5 prosentpoeng. Dette viser at informasjonsbrevet gjorde at uføre i større grad tilpasset seg de økonomiske insentivene i ny uføretrygd. Til slutt

estimerer vi effekten av brevet på sannsynligheten for arbeidsinntekt over den gamle inntektsgrensen på ett grunnbeløp, rapportert i kolonne (3). Vi finner at brevet reduserte denne sannsynligheten med 9.5 prosentpoeng, en relativt stor effekt sammenliknet med andelen som hadde arbeidsinntekt over inntektsgrensen. Dette tyder på at mange trodde den prosentvise avkortningen av uføretrygd var lavere enn hva den faktisk var, og at uføre reduserte arbeidstilbudet som følge av informasjonsbrevet. Samlet sett tyder disse resultatene på at informasjonsbrevet var et effektivt tiltak.

Tabell 6: Fordelingseffekter av informasjonsbrev

	Arbeidsinntekt over inntektsgrensen (1)	Arbeidsinntekt nær inntektsgrensen (2)	Arbeidsinntekt over gammel inntektsgrense før reform (3)
Gruppe A: «stabil» arbeidsinntekt			
Sannsynlighet for å motta informasjonsbrev	.665*** (.044)	.652*** (.056)	.666*** (.044)
Estimat	-.193*** (.089) [.748]	.275*** (.109) [.114]	-.095*** (.031) [.061]
Observasjoner	1,382	788	1,326

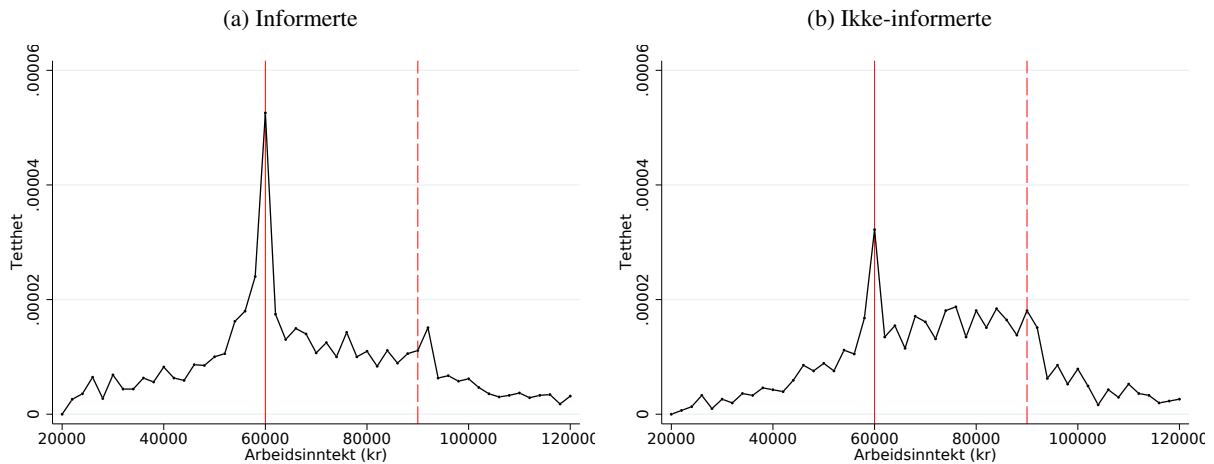
signifikansnivå: *** 1%, ** 5%, * 10%

Standardfeil (i parenteser) er klustret på individnivå og robust til heteroskedastisitet. Klammeparenteser indikerer gjennomsnitt for kontrollgruppen.

Notater: Tabellen viser resultater av regresjoner som sammenlikner uføretrygdede som ble predikert til å ha arbeidsinntekt under inntektsgrensen mot de som ble predikert til å ha arbeidsinntekt over inntektsgrensen i juni 2015, der vi tar hensyn til lineære trender i predikert arbeidsinntekt. Utvalget består av uføretrygdede med 100 % uføregrad som mottok trygd i januar 2015 og ikke hadde arbeidsinntekt, eller rapportert arbeidsinntekt, over inntektsgrensen innen juni 2015. «stabil arbeidsinntekt» er definert som to like månedslønninger mellom januar-mai 2015.

I tillegg til regresjonsanalysen gjør vi en annen kvantitativ analyse av fordelingsvirkningene. I denne vil vi sammenlikne fordelingen av arbeidsinntekt blant de som fikk informasjonsbrevet mot de som ikke fikk brevet på grunn av tidsetterslep i rapportering av arbeidsinntekt. Siden vi bruker inntektsdata der arbeidsinntekt også kan ha blitt registrert i ettertid vil en andel av utvalget med predikert arbeidsinntekt over inntektsgrensen ikke ha fått informasjonsbrevet. En bekymring vil være at gruppen som fikk etterregistrert arbeidsinntekten kan være forskjellige fra gruppen som fikk brevet. Vi sammenlikner individuelle kjennetegn som alder, kjønn, utdanning og yrker, og finner at disse gruppene er relativt like. I tillegg sammenlikner vi inntektsfordelingene fra 2014 og finner at fordelingene er svært like. Når vi vekter for individuelle kjennetegn er fordelingene ikke signifikant forskjellige i en statistisk test.

Figur 4: Fordelinger av arbeidsinntekt

Notater: Figurene viser inntektsfordelingene til uføretrygdde som i utgangspunktet kunne bli tilsendt informasjonsbrevet fra NAV: Dette inkluderer uføre med NAVs predikerte arbeidsinntekt over inntektsgrensen, men faktisk arbeidsinntekt under inntektsgrensen i mai 2015. I tillegg hadde man ikke rapportert arbeidsinntekt over inntektsgrensen til NAV og dermed fått redusert utbetalt trygd. Hvert punkt indikerer tetthet i inntektsfordelingen per 2,000 kr intervall. Heltrukne rød linje indikerer inntektsgrensen etter uførereformen i 2015, mens striplet linje indikerer inntektsgrensen før reformen på ett grunnbeløp.

Figur 4 viser inntektsfordelingene til disse to gruppene. Venstre figur representerer fordelingen til gruppen som fikk brev og høyre figur viser fordelingen til gruppen som ikke fikk informasjonsbrevet. Den heltrukne røde linjen indikerer inntektsgrensen i ny uføretrygd på 60,000 kr i 2015, mens den striplede røde linjen indikerer inntektsgrensen før uførereformen. De som fikk informasjonsbrevet virker i mye større grad å klumpe arbeidsinntekten rundt den nye inntektsgrensen, mens de som ikke fikk brevet i større grad har arbeidsinntekt mellom den gamle og nye inntektsgrensen. Dette er en indikasjon på at informasjonsbrevet fikk uføre som ellers hadde tenkt til å ha arbeidsinntekt et sted mellom ny og gammel inntektsgrense til å redusere arbeidstilbudet til et sted rundt inntektsgrensen i ny uføretrygd. Vi estimerer andelen som «klumper» i ny uføretrygd, og finner at massen rundt den nye inntektsgrensen er vel dobbelt så stor blant de som fikk informasjonsbrevet. I en enkel modell for arbeidstilbud, er dette resultatet konsistent med at uføre i gjennomsnitt undervurderte den effektive skattesatsen med omtrent halvparten. Med en faktisk avkortningsrate av arbeidsinntekt mot uføretrygd på 66 prosent antyder våre estimater at uføre i gjennomsnitt trodde avkortningsraten var ca. 33 prosent.

Informasjon vs. arbeidsmarkedsfriksjon. I et forsøk på å skille mellom informasjon- og arbeidsmarkedsfriksjoner studerer vi tilpasningen til insentivene før reformen, i perioden 2004 - 2014. Først tar vi utgangspunkt i uføre med innvilget trygd i 2004 eller senere. Denne gruppen hadde svært sterke insentiver til å redusere arbeidstilbudet dersom arbeidsinntekten oversteg grunnbeløpet, der man kunne både få mer disponibel inntekt og samtidig jobbe mindre. Figur 1 (b) viser at arbeidsinntekt rett over er dominert av andre valg. En person kan få mer av både disponibel inntekt og fritid ved å redusere arbeidstilbudet, og en person som likevel velger å jobbe i dette inntektsegmentet må enten være ute av stand til å tilpasse seg på grunn av arbeidsmarkedsfriksjon eller ikke være fullt ut informert om avkortningsreglene. Vi estimerer at omtrent

halvparten velger å tilpasse seg i disse dominerte områdene. Dette gir en tilsvarende demping på effekten av arbeidsinsentiver som vi finner fra informasjonsbrevet (se beskrivelse av metoden i Kleven & Waseem, 2013) Dette tyder på at informasjonsfriksjoner er den dominerende friksjonen og dermed hovedårsaken til fraværet av respons til trygdereformer.

Vi underbygger denne konklusjonen ved å følge uføretrygdede som fikk innvilget trygd før 2004. Figur 1 (a) viser at disse hadde relativt like avkortningsregler som i ny uføretrygd. For å studere effekten av læring over tid ser vi på hvordan uføre tilpasser seg insentivene i gammel uføretrygd i årene etter man fikk innvilget trygd. Vi finner at responsen til insentivene øker over tid, og at de deretter «flater ut» etter ca. 6-7 år. Deretter sammenlikner vi denne responsen med responsen til informasjonsbrevet. Vi finner at responsen som følge av informasjonsbrevet er konsistent med omtrent fem år med læring, da størrelsen på responsen er omtrent lik som responsen som følge av informasjonsbrevet. Dette i kombinasjon av at uføre endret arbeidstilbud relativt raskt etter man fikk informasjonsbrevet tolker vi som sterk evidens på at informasjonsfriksjoner er den mest avgjørende faktoren for fravær av respons til økonomiske insentiver for uføretrygdede.

Velferdseffekter. Til slutt forsøker vi å kvantifisere kostnaden av at personer ikke har fått med seg regelendringene. Mangelfull kunnskap om insentivene i ny uføretrygd kan føre til at man jobber enten for mye eller for lite i forhold til hva som er optimalt – altså arbeidstilbudet man velger om man har full kunnskap om insentivene. Informasjon vil dermed øke velferden ved at personer gjør velinformerte valg, der velferdseffekten er avhengig av hvordan personer oppfattet reglene før brevet ble sendt i juni 2015. Vi bruker en økonomisk modell for å kvantifisere denne verdien.

Utvalget er begrenset til uføre med fremskrevet arbeidsinntekt over inntektsgrensen, og vi sammenlikner mottakere av informasjonsbrevet med gruppen som ikke fikk brevet på grunn av at tidsetterslep i registrering av arbeidsinntekt. Merk at denne gruppen har en høyere arbeidsinntekt enn den gjennomsnittlige mottakeren av uføretrygd, så vi bør være forsiktig med å overføre disse funnene til den øvrige populasjonen av uføretrygdede. Vi beregner en gjennomsnittlig verdi av informasjonsbrevet et sted mellom 530 - 2,700 kr per individ avhengig av hvilke antakelser vi gjør om oppfattelsen av insentiver uten informasjon. Disse effektene tilsvarer 0.8 - 3.9 % av arbeidsinntekten. På den annen side, vil kostnadene til utbetalt uføretrygd øke ettersom uføre responderer på informasjonsbrevet ved å redusere arbeidstilbudet, og avkortningen av uføretrygdutbetalingene går ned. Samlet sett beregner vi at informasjonsbrevet førte til økte trygdeutbetalinger mellom 1,680 - 6,345 kr per individ i gjennomsnitt, altså en del høyere enn verdien for uføre.

Oppsummering. Vi finner at uføres arbeidstilbud er sensitivt til informasjon om økonomiske insentiv. Uføre reduserte arbeidstilbudet, og responsen tilsvarer omtrent et 17 % fall i månedlig arbeidsinntekt i perioden juli - desember 2015. Vi finner imidlertid at responsen er konsentrert blant uføre som enkelt kan predikere årlig arbeidsinntekt, noe som tyder på at informasjon om årlige insentiver er relevant for de som til en viss grad kan forutse hvor mye de vil tjene i løper av et år. Vi finner også at informasjonsbrevet nær doblet andelen uføre som rapportere endringer i arbeidsinntekt til NAV. Responsen tyder på at uføre hadde mangelfull kunnskap om endringene fra gammel til ny uføretrygd, og at mange undervurderte den prosentvise avkortningen av uføretrygd mot arbeidsinntekt. Videre viser vi at funnene tyder på at informasjonsfriksjon –

og ikke kostnader knyttet til å justere arbeidstilbudet – er avgjørende for å forstå hvorfor trygdemottakeres arbeidstilbud ikke påvirkes av endringer i økonomiske insentiver.

5 Diskusjon

Ny uføretrygd sørget for at det alltid skulle lønne seg å jobbe ved siden av uføretrygden. Til tross for entydige teoretiske prediksjoner har flere studier av trygdereformer funnet lave, om noen effekt av trygdereformer på arbeidstilbudet. Økonomer forklarer ofte slike funn med at responsen avhenger av om personer er klar over endringene (dvs. informasjon) og om personer i det hele tatt kan tilpasse seg endringer i en verden med rigide arbeidskontrakter (dvs. friksjon i arbeidsmarkedet). I denne studien har vi studert hvordan personer tilpasset seg endringene i reglene ved å sammenlikne tilnærmet like grupper med ulik behandlingsstatus i regresjon-diskontinuitet design. Vi har også studert klumping av arbeidsinntekt rundt knekkpunkt i uføres budsjettbetingelser, og hvordan denne tilpasningen avhenger av tilgang til informasjon.

Vi fant at arbeidstilbudet til uføre er relativt elastisk med hensyn på hvor mye av inntekten man beholder etter avkortning av uføretrygd. En ti prosents reduksjon i avkortningen gir rundt tre prosents økning i arbeidstilbud. Vi fant videre at denne responsen var svært sensitiv til informasjon. Responsen mer enn doblet seg da personer fikk tilgang til et informasjonsbrev som ble sendt ut av NAV i juni 2015. Dette brevet informerte personer om endringen i friinntekten, at det alltid ville lønne seg å jobbe mer, og at personer måtte melde fra om forventede endringer i arbeidsinntekt til NAV. Vi tror at våre funn har viktige implikasjoner for fremtidige trygdereformer. Effekten av en reform avhenger av hvor godt de berørte forstår hvordan de blir påvirket av reformen. Vi tror også at det er behov for mer forskning på hvordan informasjonen best bør utformes, både i forkant av en reform, og i den tidlige fasen av en reform. NAV sin strategi med å kun gi informasjon til personer som lå an til å tjene over friinntekten ga oss muligheten til å identifisere effekten av informasjonsbrevet, og vi håper at NAV vil fortsette med rettede tiltak som lar seg evaluere.

Referanser

- ABELER, JOHANNES, & JÄGER, SIMON. 2015. Complex tax incentives. *American Economic Journal: Economic Policy*, **7**(3), 1–28.
- BHARGAVA, SAURABH, & MANOLI, DAYANAND. 2015. Psychological frictions and the incomplete take-up of social benefits: Evidence from an IRS field experiment. *The American Economic Review*, **105**(11), 3489–3529.
- BOUND, J. 1989. The Health and Earnings of Rejected Disability Insurance Applicants. *American Economic Review*, **79**(3), 482–503.
- CAMPOLIETI, MICHELE, & RIDDELL, CHRIS. 2012. Disability policy and the labor market: Evidence from a natural experiment in Canada, 1998-2006. *Journal of Public Economics*, **96**, 306–316.
- CHEN, S., & VAN DER KLAUW, W. 2008. The work disincentive effects of the disability insurance program in the 1990s. *Journal of Econometrics*, **142**(2), 757–784.
- CHETTY, RAJ. 2012. Bounds on elasticities with optimization frictions: A synthesis of micro and macro evidence on labor supply. *Econometrica*, **80**(3), 969–1018.
- CHETTY, RAJ, & SAEZ, EMMANUEL. 2013. Teaching the tax code: Earnings responses to an experiment with EITC recipients. *American Economic Journal: Applied Economics*, **5**(1), 1–31.
- FRENCH, ERIC, & SONG, JAE. 2013. The Effect of Disability Insurance Receipt on Labor Supply, Appeals and Re-Applications: Evidence from Hearing Office Level Decisions. *American Economic Journal: Applied*, **6**(2), 291–337.
- HASTINGS, JUSTINE S, & WEINSTEIN, JEFFREY M. 2008. Information, school choice, and academic achievement: Evidence from two experiments. *The Quarterly journal of economics*, **123**(4), 1373–1414.
- JENSEN, ROBERT. 2010. The (perceived) returns to education and the demand for schooling. *The Quarterly Journal of Economics*, **125**(2), 515–548.
- JONES, DAMON. 2010. Information, Preferences, and Public Benefit Participation: Experimental Evidence from the Advance EITC and 401 (k) Savings. *American Economic Journal: Applied Economics*, **2**(2), 147–163.
- JONES, DAMON. 2012. Inertia and overwithholding: explaining the prevalence of income tax refunds. *American Economic Journal: Economic Policy*, **4**(1), 158–185.
- KLEVEN, HENRIK. 2019. *The EITC and the Extensive Margin: A Reappraisal*.
- KLEVEN, HENRIK J., & WASEEM, MAZHAR. 2013. Using Notches to Uncover Optimization Frictions and Structural Elasticities: Theory and Evidence from Pakistan. *Quarterly Journal of Economics*, **128**, 669–723.
- KLINE, PATRICK, & TARTARI, MELISSA. 2016. Bounding the labor supply responses to a randomized welfare experiment: A revealed preference approach. *American Economic Review*, **106**(4), 972–1014.
- KOPCZUK, WOJCIECH, & POP-ELECHES, CRISTIAN. 2007. Electronic filing, tax preparers and participation in the Earned Income Tax Credit. *Journal of Public Economics*, **91**(7-8), 1351–1367.
- KOSTOL, ANDREAS RAVNDAL, & MOGSTAD, MAGNE. 2014. How Financial Incentives Induce Disability Insurance Recipients to Return to Work. *American Economic Review*, **104**(2), 624–55.
- KRUEGER, ALAN B, & MEYER, BRUCE D. 2002. Labor supply effects of social insurance. *Handbook of public economics*, **4**, 2327–2392.

- LEE, D. S., & LEMIEUX, T. 2010. Regression Discontinuity Designs in Economics. *Journal of Economic Literature*, **48**(2), 281–355.
- LIEBMAN, JEFFREY B., & LUTTMER, ERZO F.P. 2012. Would People Behave Differently If They Better Understood Social Security? Evidence From a Field Experiment. *American Economic Journal: Economic Policy*, **7**(1)(17287), 275–99.
- MAESTAS, NICOLE, MULLEN, KATHLEEN J., & STRAND, ALEXANDER. 2013. Does Disability Insurance Receipt Discourage Work? Using Examiner Assignment to Estimate Causal Effects of SSDI Receipt. *American Economic Review*, **103**(5), 1797–1829.
- MOFFITT, ROBERT. 1992. Incentive Effects of the U.S. Welfare System: A Review. *Journal of Economic Literature*, **30**(1), 1–61.
- NAV. 2018. Nav-ytelsene frem mot 2060 - En forenklet analyse av store penger. *NAV-rapport nr. 1-2018*.
- OECD. 2010. *Sickness, Disability and Work: Breaking the Barriers. A synthesis of findings across OECD countries*. OECD Publishing.
- RUH, PHILIPPE, & STAUBLI, STEFAN. 2019. Financial incentives and earnings of disability insurance recipients: Evidence from a notch design. *American Economic Journal: Economic Policy*, **11**(2), 269–300.
- SCHIMMEL, JODY, STAPLETON, DAVID C, & SONG, JAE G. 2011. How Common is Parking among Social Security Disability Insurance Beneficiaries-Evidence from the 1999 Change in the Earnings Level of Substantial Gainful Activity. *Soc. Sec. Bull.*, **71**, 77.
- VON WACHTER, TILL, SONG, JAE, & MANCHESTER, JOYCE. 2011. Trends in Employment and Earnings of Allowed and Rejected Applicants to the Social Security Disability Insurance Program. *The American Economic Review*, **101**(7), 3308–29.
- WEATHERS, ROBERT R, & HEMMETER, JEFFREY. 2011. The impact of changing financial work incentives on the earnings of Social Security Disability Insurance (SSDI) beneficiaries. *Journal of Policy Analysis and Management*, **30**(4), 708–728.
- ZARESANI, AREZOU. 2019. Adjustment costs and incentives to work: Evidence from a disability insurance program.

Vedlegg A: Informasjonsbrev fra NAV om avkortning

Figur 5: Informasjonsbrev fra NAV juni 2015

Referanse:
NAV HAUGESUND POSTBOKS 333 6501 HAUGESUND

Date: 11. juni 2015

NAV har mottatt opplysninger om inntekten din

Fødselsnummer:

Opplysninger fra arbeidsgiver viser at den årlige arbeidsinntekten din kan bli høyere enn inntekten vi brukte til å beregne utbetalingen av uføretrygden din.

Dersom inntekten din i år overstiger 174 926 kroner skal utbetalingen av uføretrygden reduseres. Det lønner seg likevel å jobbe, fordi inntekt og uføretrygd vil være høyere enn uføretrygd alene. Selv om vi reduserer uføretrygden din, beholder du uføregraten du har fått innvilget.

Dette kan du gjøre

Vi sender deg dette brevet slik at du så tidlig som mulig kan melde fra om eventuell ny årlig forventet inntekt.

Forventer du at inntekten din i år ikke overstiger 174 926 kroner, trenger du ikke gjøre noe.

Dersom du forventer at inntekten i år overstiger 174 926 kroner, må du melde fra om den nye inntekten din. Dette kan du gjøre under menyvalget «Uføretrygd» når du logger deg inn på nav.no. Det er viktig at du melder fra om ny årlig inntekt slik at du får riktig utbetaling av uføretrygd.

NAV Forvaltning

Postadresse: NAV HAUGESUND / POSTBOKS 333 / 6501 HAUGESUND
Besøksadresse: ØVREGATA 118 / 6527 HAUGESUND
Tlf: 65 65 33 33
nav.no

PELUCUM

Dette kan NAV gjøre

Dersom opplysninger fra arbeidsgiver på et senere tidspunkt viser at inntekten din har oversteg 174 926 kroner, reduserer vi uføretrygden. Dette kan imidlertid være for sent til at du får riktig årlig utbetaling av uføretrygden din.

Du vil motta vedtaksbrev fra NAV dersom vi justerer uføretrygden din på grunn av endret inntekt.

Dersom du har fått for lite eller for mye utbetalt i uføretrygd, foretar vi et etteroppgjør. Dette gjør vi på høsten når likningen for året for er klar.

Har du spørsmål?

Kontakt oss gjerne på telefon 55 55 33 33. Du må alltid oppgi fødselsnummeret ditt når du tar kontakt med NAV. Da kan vi lettere gi deg rask og god hjelp.

Med vennlig hilsen
NAV Forvaltning